

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Lahti University of Applied Sciences

VERKKOKURSSIN TOTEUTTAMINEN

Case: Koulutuskeskus Salpaus, Autoliikenteen työsuojeluopas

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden ala
Liiketoiminnan logistiikan
koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Kevät 2013
Jari Pulkkinen
Hannu Haarala

Lahden ammattikorkeakoulu
Liiketoiminnan logistiikan koulutusohjelma

PULKKINEN JARI, HAARALA HANNU

Verkkokurssin
toteuttaminen
Case: Koulutuskeskus
Salpaus, Autoliikenteen
työsuojeluopas

Liiketoiminnan logistiikan opinnäytetyö

64 sivua, 3 liitesivua

Kevät 2013

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on ollut luoda Koulutuskeskus Salpauksen ammatilliseen oppilaitoksen logistiikan perustutkinnon ensimmäisen vuoden autonkuljettajille verkkokurssi kirjasta nimeltä Autoliikenteen työsuojeluopas.

Kirjaa on käytetty logistiikan perustutkinnon autonkuljettajilla jo pitkään, mutta sen käyttöä ei ole hyödynnetty kokonaisvaltaisesti. Opinnäytetyössä perehdytään verkkokurssin hyödyntämiseen verkkopedagogiikassa ja sen tekemiseen.

Opinnäytetyö on laadullinen tutkimus eli kvalitatiivinen tutkimus, jossa käytetään sanallisia eli laadullisia menetelmiä. Opiskelijoille tehtiin myös webropol-kysely, jonka tuloksia analysoitiin kvantitatiivisesti. Logistiikan perustutkinnon opiskelijoille on autoliikenteen työsuojeluoppaan kirjasta tehty erilaisia tehtäviä ja kysymyksiä verkkokurssille, joista olemme tehneet opiskelijoille webropol pohjaisen kyselyn, jolla olemme voineet kerätä materiaalia tähän opinnäytetyöhön.

Tutkimuksessa selvisi, että verkkokurssien tekeminen ja toteuttaminen vaatii aikaa ja resursseja. Lisäksi selvisi, että verkkokurssien suorittaminen on opiskelijalle luontevaa nykytekniikan välineillä. Verkkokurssimme ulkoasu ja sisältö oli tarpeeksi haastava ja mielenkiintoinen. Verkkokurssien kehittäminen jatkossa vaatii lisää opettajien koulutusta.

Asiasanat: Koulutuskeskus Salpaus, verkkokurssi, autoliikenteen työsuojeluopas, ammatillinen oppilaitos, moodle, verkkopedagogiikka

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Logistics

PULKKINEN JARI, HAARALA HANNU

Creating an online course
Case: Koulutuskeskus
Salpaus, Autoliikenteen
työsuojeluopas

Bachelor's Thesis in Business Logistics 64 pages, 3 appendices

Spring 2013

ABSTRACT

The purpose of this study was to create an online course book based on an occupational safety and health guide called Autoliikenteen työsuojeluopas. This is a guide for first year students in logistics at a vocational school called Koulutuskeskus Salpaus

The guide book has been used by driver students in the basic degree programme of logistics for a long time, but it has not been utilized in a comprehensive manner. This study focuses on the creation of an online course and its usefulness in online pedagogy.

The thesis is a quantitative study of research, using computational and statistical methods. The students made also Webropol-survey, the results of which were quantitatively analyzed questionnaires. Logistics graduate students have an online course which has a variety of questions and tasks taken from an occupational safety and health coach guide book and the material for this thesis was gathered from our webropol based survey carried out with these students utilizing the online

The study found that making online courses will require time and resources. In addition, it became clear that online courses are natural for students because of modern technical equipment. Our online courses' design and content was sufficiently challenging and interesting. The development of online courses will require additional training for teachers.

Key words: Salpaus Further Education, a course in traffic safety and health guide, vocational school, moodle, online pedagogical

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
1.1	Tutkimuksen tavoite, ongelmat ja rajaukset	6
1.2	Tutkimusmenetelmät	7
1.3	Opinnäytetyön rakenne	7
2	VERKKOPEDAGOGIIKKA	9
2.1	Verkkopedagogiikka	9
2.2	Verkko-oppiminen	12
2.3	Vuorovaikutus	14
2.4	Verkossa ohjaaminen ja opettaminen	15
2.5	Ryhmän merkitys verkko-oppimisessa	18
2.6	Pedagoginen käsikirja	19
3	MOODLE- OPPIMISYMPÄRISTÖ	22
3.1	Kirjautuminen	22
3.2	Kurssin löytäminen ja valitseminen	23
3.3	Rekisteröityminen kurssille	23
3.4	Kurssimateriaalien selaus	24
3.5	Muokkaustila	25
3.6	Aineistojen ja aktiviteettien lisääminen Moodleen	25
3.7	Tehtävien palauttaminen Moodleen	26
3.8	Moodle suorituksien arviointi	26
4	CASE: KOULUTUSKESKUS SALPAUKSEN AUTOLIIKENTEEEN TYÖSUOJELUOPAS	27
4.1	Kohderyhmän erikoispiirteet	28
4.2	Logistiikan perustutkinnon ja Moodle-oppimisympäristön hyödyntäminen	32
4.3	Kuljetuspalvelujen koulutusohjelma Moodle- oppimisympäristössä	34
4.4	Autoliikenteen työsuojeluopas	34
4.5	Toimintamuodot	42
4.6	Webropol kyselyn tulokset	45
4.7	Johtopäätökset	57
5	YHTEENVETO	60
	LÄHTEET	62

LIITTEET

1 JOHDANTO

Verkko-opetus on laajentunut jokaiselle kouluasteelle. Verkon lukemattomat käyttömahdollisuudet antavat sen käyttäjälle työvälineen, jossa vain mielikuvitus on rajana. Opettajan kannalta verkko-opetuksen soveltaminen omaan opetukseen on kiinni opetettavasta aiheesta. Opiskelijalle verkko-opetus mahdollistaa henkilökohtaisen ajankäytön helpommaksi ja tehokkaammaksi.

Teknologian edistyminen on auttanut opetusta kehittymään ja muuttamaan muotoaan. Aikaisemmasta luokan edessä suoritetusta powerpoint slide-esityksestä opetus on siirretty virtuaalimaailmaan, josta oppilas voi halutessaan hankkia tarvitsemansa tiedon. Tiedon muokkaaminen oppilaalle helposti ymmärrettävään ja omaksuttavaan muotoon tarjoaa opettajalle haasteen, mutta samalla myös mahdollisuuden käyttää verkko-opetuksen luomia sovelluksia hyväkseen.

Verkkopedagogiikan hyödyntäminen opetuksessa on eräs avainkysymyksistä, koska perinteistä opetusta ei kannata siirtää sellaisenaan verkkoon. Verkko-opetuksen tulisi olla sekoitus uutta ja vanhaa teknologiaa. Verkko-opetuksen vaikutukset ovat laajemmat kuin yksittäiset kurssit, se vaikuttaa opettajan tapaan opettaa ja opiskelijoiden tapaan opiskella laaja-alaisesti.

Verkossa opiskelu ei ole helppoa, vaan se vaatii suunnittelua ja joustamista kaikissa oman elämän vaiheissa. Uuden ammatin opiskelu tai sen päivittäminen ei vaadi muuttoa toiselle paikkakunnalle, eikä nykyisen työn jättämistä tai pienten lasten viemistä päivähoitoon. Verkkokurssi ei syrji ihmisiä, vaan kaikki ihmiset ovat tasa-arvoisia jokaisessa kurssissa. Joissakin yhteyksissä ajatellaan, että opettajan rooli heikkenee tai poistuu kokonaan, mutta tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa. Opiskelu vain muuttaa muotoaan, mutta useimmiten se ei vähene.

Verkko-opetuksessa nykyaikainen teknologia mahdollistaa opetuksen, opiskelun ja yhteisöllisen tiedonrakentelun. Näitä yhdistelemällä verkko-opetusympäristöstä saadaan rakennettua monimuotoinen ja –ulotteinen. Samanaikaisesti keskittyminen opetuksen tiettyyn osa-alueeseen saadaan tehokkaammaksi kuin perinteisessä luokkaopetusmuodossa. Perinteisen luokkaopetuksen oppimateriaali

antaa hyvän pohjan ja alun lähdemateriaaliksi. Verkkotehtäviksi soveltuvat aikaisemmin tehdyt yksilötyöt tai ryhmätyöt.

Moodle on maailman käytetyin verkko-opetusympäristö. Sitä käytetään jo 200 maassa yli 70 kielellä (Karevaara, 2008). Moodlessa on hyvät työkalut verkkokurssin tekemiseen ja sen ylläpitämiseen sekä materiaalit ovat hyvässä tallessa yhdessä paikassa. Moodlessa kurssitiedotteiden, opetusmateriaalin, aktiviteettien lisääminen, käyttäminen on selkeää ja siksi lähdimme perustamaan verkkokurssin Moodle- pohjalle.

1.1 Tutkimuksen tavoite, ongelmat ja rajaukset

Koulutuskeskus Salpauksessa Autoliikenteen työsuojelu kuuluu logistiikan perustutkinnon opintokokonaisuuteen. Opinnäytetyössämme tavoitteena oli kerätä autoliikenteen työsuojeluun liittyvää opetusmateriaalia sekä tutkia ja analysoida verkkopohjaisessa Moodle-oppimisympäristössä toteutettua verkkokurssia. Yksi tavoitteemme on kerätä opiskelijoiden kokemuksia verkkopohjaisesta oppimisympäristöstä, sekä kerätä käyttäjäkokemuksia oppilasryhmältämme, joita voisimme hyödyntää verkkokurssien kehittämisessä. Opinnäytetyön aiheena on ollut tarve kehittää Koulutuskeskus Salpauksen logistiikan perustutkintoa suorittavien oppilaiden Moodle-oppimisympäristöjä. Verkkoo-petuksen pedagogiikan lisäksi opinnäytetyössämme on moodle-pohjalle tekemämme autoliikenteen työsuojelukurssi. Kurssi on tarkoitettu verkko-opintonsa jo aloittaneille opiskelijoille. Kohderyhmänämme toimii Koulutuskeskus Salpauksessa logistiikan perustutkintoa suorittava Aulon11EVI -ryhmä

Haimme vastausta kysymykseen millainen on hyvä Moodle-oppimisympäristö. Hankimme tietoa voidaksemme kehittää jatkossa verkkokursseja niiden sisällön, ulkoasun ja toteutuksien suhteen. Teoriaosuudessa keskityimme verkkopedagogiikkaan, verkko-oppimiseen, Moodle- oppimisympäristöön, sen toteutuksiin ja toteuttamiseen. Lisäksi käsittelemme logistiikan perustutkinnon suorittamista ja sen vaatimuksia. Opinnäytetyö rajataan käsittelemään Autoliikenteen työsuojelusta tekemämme verkkokurssia Moodle-pohjalle.

1.2 Tutkimusmenetelmät

Tämän opinnäytetyön toteutustavaksi on valittu case- eli tapaustutkimus. Case-tutkimuksessa tutkitaan yksi tai useampia tapauksia ja analysoidaan sitä tai niitä. Aineiston keruumenetelmän tulisi olla mahdollisimman tarkoituksenmukainen (Koskinen, Alasuutari & Peltonen 2005,154,157). Tutkimusmenetelmänä käytetään kvantitatiivista tutkimusmenetelmää, jota käytämme kohderyhmälle suunnatussa webropol-kyselyssämme. Kysely toteutettiin 26.3.2012, jonka jälkeen toteutettiin tulosten keräys ja analysointi. Tällä kyselyllä saamme yksityiskohtaista käyttäjätietoa verkkokurssimme luontevuudesta ja käyttäjävälisyydestä. Tutkimusaineisto on valittu siten, että sillä saadaan mahdollisimman kattava informaatio tutkimusongelman kannalta. (Koskinen, Alasuutari & Peltonen 2005,273). Lisäksi laadullisen tutkimuksen menetelmistä käytimme omaa havainnointia.

1.3 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyö koostuu viidestä pääluvusta: johdanto, verkkopedagogiikka, Moodle oppimisympäristö, case: Koulutuskeskus Salpauksen Autoliikenteen työsuojeluopas ja yhteenveto.

Johdannossa selvitämme opinnäytetyön tavoitteita ja taustoja verkkopedagogiikkaan. Opinnäytetyön rakenne selvittää opinnäytetyöprosessin kuvauksen. Toisessa luvussa käydään läpi verkkopedagogiikkaa, jossa kerrotaan ammatillisesta verkkopedagogiikasta opettajan näkökulmasta katsottuna. Verkkoppimista käsitellään oppijan näkökulmasta. Lisäksi käsitellään oppijan sekä oppijoiden näkökulmasta vuorovaikutusta, jota tapahtuu verkossa. Luvussa kolme käsitellään Moodle- oppimisympäristöä yleisesti sekä tutustutaan sen tarjoamiin toteutuksiin.

Neljännessä luvussa käydään läpi tapaustutkimuksemme osat pedagogisen käsikirjoituksen mukaan: kohderyhmän erityispiirteet, jossa kerrotaan Koulutuskeskus Salpauksen Aulon IIEVI –ryhmästä. Tavoitteissa käydään läpi logistiikan perustutkimuksen ja Moodlen-oppimisympäristön hyödyntämistä. Sisällöissä keskitytään mahdollisuuksiin kuljetuspalvelujen koulutusohjelman ja

Moodle-oppimisympäristössä. Oppimateriaalit osuudessa selvitämme Autoliikenteen työsuojeluopasta. Toimintamuodoissa pohdimme didaktisen mallin mukaan opettajan ja oppilaan näkökulmasta katsottuna tekemällä oppimista (learning-by-doing). Arvioinneissa kerromme tekemämme webropol-kyselyn tulokset ja lopuksi pohdimme tutkimuksemme tuloksia.

Viimeisessä luvussa kootaan yhteen tutkimustyö esittämällä tutkimuksen ongelmia, niiden ratkaisuja ja saatuja tuloksia. Lisäksi arvioidaan tutkimuksen hyötyä ja mietitään mahdollisia aiheita verkkokurssien kehittämiseksi ja jatkokurssien tekemiseksi.

2 VERKKOPEDAGOGIIKKA

2.1 Verkkopedagogiikka

Verkko-oppimisympäristöillä tarkoitetaan internetissä toimivia sivustoja, joissa opettajat ja oppilaat toimivat tietokoneiden ja verkkoyhteyden välityksellä ajasta ja paikasta riippumatta. Ne mahdollistavat materiaalin jaon, keskustelun, erilaisten tehtävien suorittamisen ja tentit sekä monenlaisia muita toimintoja. Avoimet verkostopohjaiset oppimisympäristöt ovat ryhmätyöohjelmia, jotka luovat yhteisen työskentelyfoorumin eri paikoissa ja eri aikoina työskenteleville käyttäjille. Verkko-oppimisympäristöt ovat siis www-pohjaisia ympäristöjä, jotka mahdollistavat yhteisen tiedonrakentelun, verkkokeskustelun sekä tehtävien palauttamisen ja niiden ohjauksen verkossa. (Antola 2011.)

Verkkokurssien rakenteen ja perusmateriaalin suunnittelee opettaja. Opiskelijan peruspanos on kurssin asioiden suorittaminen. Tämän lisäksi opiskelijat käyvät vuoropuhelua ja voivat tuottaa myös itse opintomateriaalia. Opiskelu on usein projektimuotoista ja opiskelijat myös kommentoivat toistensa aikaansaannoksia projektin eri vaiheissa. Kommentointi ja materiaalin suunnitteluun osallistuminen synnyttävät myös luonnollisen kilpailutilanteen opiskelijoiden välille, mikä myös lisää opiskelumotivaatiota ja tuloksellisuutta (Lifländer 1999, 16 - 17).

Verkkopedagogiikassa yksi keskeinen käsite on henkilökohtainen oppimisympäristö. Henkilökohtainen oppimisympäristö on oppijan oma ratkaisu tai toteutus oppimiselle. Oppija voi valita tehdä oman toteutuksen omien kykyjensä mukaan. Pedagoginen oppimisympäristö puolestaan on ennen kaikkea opettajan tai ohjaajan suuntaama. (Antola 2011.)

Ammatillinen verkkopedagogiikka liitetään verkon käytön taitoihin ja kyvykkyyteen, osaamiseen, työhön ja tietämiseen toimintana. Kyvykkyys on taitojen käyttämisen kokonaisuus käytännön tilanteissa. Tietäminen toimintana tarkoittaa mielekästä tiedon käyttöä aidossa tilanteessa. (Ihalainen 2010, 31.) Aitoihin tilanteisiin oppimiseen ja niihin ohjaamiseen on opettajan pedagogisista kyvyistä kiinni. Toiminnallisuudessa korostuvat osallistuminen sekä osallistujien

keskinäinen vuorovaikutus ja yhteisöllisyys. (Ihalainen 2010, 32.) Sosiaalisten medioiden hyväksikäyttäminen on tulevaisuuden haaste opettajille.

Ammatillista verkkopedagogiikkaa voidaan kuvata seuraavien kuuden elementin avulla. Kehollisuudella ja vuorovaikutuksella on ammatillisessa verkkopedagogiikassa keskeinen rooli. Toiminta tapahtuu verkostoissa, jossa ovat mukana oppijat, oppilaitokset ja työelämä. Yhdessä ne muodostavat ammatillisen verkkopedagogiikan perustan. Taidot, osaaminen ja työ ovat toinen ammatillista verkkopedagogiikkaa luonnehtiva kolmikko. Niiden kautta muodostuu ammatillisen verkkopedagogiikan konteksti. Ammatillisen verkkopedagogiikan neljä muuta määrittäjää ovat pedagogiset ytimet, verkossa olemisen tapa, oppimisteot ja tekemisen yleinen luonne ja seuraavaksi on koottu nämä kuusi ammatillisen verkkopedagogiikan elementit. (Ihalainen 2010, 32 – 33.)

Kehollisuudessa on kyse havaitsemisen ja toiminnan ykseydestä erilaisessa toimintaympäristössä. Verkkotyöskentelyssä kehollisuus merkitsee kehon laajentumista verkkovälineiden avulla. Verkko on samalla tavalla osa kehoa kuin silmälasit. Vuorovaikutus on sekä kehollista viestintää että kuuntelua ja puhumista, joita erilaiset aineistot voivat tukea. Vuorovaikutus voi tapahtua myös verkossa tekstien, kuvien, videoiden tms. välittämänä. (Ihalainen 2010, 33.)

Vuorovaikutus mahdollisuuksien käyttäminen lisää verkkotyöskentelyn monimuotoisuutta. Kehollisuuden, vuorovaikutuksen ja verkostojen rinnalla ammatillista verkkopedagogiikkaa kuvaavat taidot, osaaminen ja työ. Ne ovat ammatillisen verkkopedagogiikan konteksti.

Taidot liitetään tässä yhteydessä konkreettiseen tekemiseen, kuten erilaisten työkalujen käyttöön. Osaamisella viitataan taitojen aika-paikkajatkumoon ja työ on taitojen ja osaamisen kokonaisuus erilaisissa fyysisissä, virtuaalisissa ja sosiaalisissa ympäristöissä. Ammatillisen verkkopedagogiikan yhteydessä taitoja käytetään ja kehitetään, osaamista toteutetaan ja vahvistetaan ja työtä tehdään verkkoa, verkkotyökaluja sekä mobiileja välineitä hyödyntämällä. (Ihalainen 2010, 34.)

Kun kehollisuutta, vuorovaikutusta ja verkostoja tarkastellaan suhteessa taitoihin, osaamiseen ja työhön, ammatillinen verkkopedagogiikka asettuu verkkoympäristöönsä siten, että kehollisuuden ja verkostojen suhdetta luonnehtii multimedia, vuorovaikutus ja verkostojen suhdetta sosiaalinen media, ja kehollisuuden ja vuorovaikutuksen suhteessa on virtuaalinen toiminnallisuus. (Ihalainen 2010, 35.) Näiden yhteen sovittainen antaa opettajalle useita työkaluja.

Kaikkea verkostotoimintaa ja siis myös ammatillista verkkopedagogiikkaa voidaan ja pitää tarkastella verkko- olemisen näkökulmasta. Se, miten verkossa oleminen inhimillisesti koetaan, määrittää suuresti suhtautumista verkkotoimintaan. (Ihalainen 2010, 36.)

Verkko-olemisella tarkoitetaan siis kokemista. Verkossa jokainen päättää tekemisistään ensisijaisesti itse. Se mitä verkossa tapahtuu, ei ole täysin ennalta määrättävissä. Ja jotta verkossa olemisesta saa jotain itselleen, on osallistuttava enemmän tai vähemmän aktiivisesti. (Ihalainen 2010, 36.) Enemmän aktiivinen osallistuja saa luonnollisesti enemmän irti verrattuna passiivisempaan osallistujaan.

Kokemus verkkopedagogiikassa antaa opettajalle monia mahdollisuuksia toteuttaa osallistujan työskentelyä. Ammatillisessa verkkopedagogiikassa oppiminen liittyy opittavan harjoitteluun, kokemusten kautta työskentelemiseen ja oppimiseen sekä opittavien tietojen ja taitojen soveltamiseen aidoissa tilanteissa. Harjoittelu korostuu ammatillisten perustutkintojen yhteydessä, kokemusten kautta työskentely. (Ihalainen 2010, 36.)

Kehollisuuden, vuorovaikutuksen ja verkostojen sekä taitojen, osaamisen ja työn suhdetta voidaan tarkastella myös tekemisenä. Silloin saadaan esille yksilön oma tekeminen, yhdessä tekeminen ja verkossa tekeminen. (Ihalainen 2010, 37.) Tässä voidaan tekemämme verkkokurssin kohdalla puhua ryhmäytymisestä, jota tulemme käsittelemään tarkemmin myöhemmin tulevassa Moodle-osiossa.

Tekemisen näkökulmasta voidaan sanoa, että ihmisen oma reaallinen tekeminen ja havainnointi ovat tärkeä ammatillista verkkopedagogiikkaa kutova tekijä. Se liittyy kuitenkin lähes aina parityöskentelyyn, ryhmätyöskentelyyn sekä monipuoliseen ohjaukseen multimedian, sosiaalisen median ja virtuaalisen

toiminnallisuuden sisällä. (Ihalainen 2010, 37.) Opettajan tuntemus verkkopedagogiikasta ja sen hyödyntäminen opiskelijan oppimisprosessiin antaa mahdollisuuden monipuoliseen opetukseen.

Tietotekninen osaaminen mahdollistaa elinikäisen oppimisen. Tavoitteena on, että tieto- ja viestintätekniikan käyttö on osana suomalaisen päivittäistä toimintaa, jolloin myös kaikilla työntekijöillä alasta tai työtehtävästä riippumatta on hyvä tietoyhteiskuntatekninen osaaminen, unohtamatta työelämän ulkopuolella olevia ja erityisesti syrjäytyviä. (Kansallinen tietoyhteiskuntastrategia 2007 - 2015, 12-25.) Haasteen tähän antaa käyttäjäkunnan tietojen ja osaamisen kouluttaminen. Tietotekniikan, sekä sen tehokkaan käyttämisen osalta on jo pelkästään omassa työympäristössämme kehitettävää.

Verkko-opetukseen siirtyminen vaatii opettajaa muuttamaan pedagogista ajatteluaan, arvoja, näkemyksiä ja asennetta uutta toimintaympäristöä kohtaan (Tella, Vahtivuori, Vuorento, Wagner&Oksanen 2001, 251). Yhteiskunnallisesti tämä tulee olemaan haastavaa modernin opetuksen siirtyessä yhä enemmän sähköiseen muotoon. Tavoitteiden asettaminen nykypäivän tietojen ja taitojen tasolle mahdollistaa oppimisen ja opettamisen kehittämisen. Tavoitteellisessa oppimisessa opiskelija pyrkii tietoisesti ja aktiivisesti saavuttamaan omat oppimistavoitteensa. (Myllylä & Torp 2007, 265). Kalliala (2002) kirjoituksessaan mainitsee: ”Laajasti ottaen voimme puhua verkko-opettamisesta silloin, kun verkolla on jokin rooli oppimisprosessissa.”

2.2 Verkko-oppiminen

Verkko-oppiminen on oppimista ja opetusta, joka ainakin osittain tapahtuu verkkoa hyödyntäen. Verkko-opetus voi olla hyvin monimuotoista linkittyen myös kiinteästi lähiopetukseen ja muihin oppimistilanteisiin. Verkko-opetus voi olla luonteeltaan ohjattua tai itsenäistä verkko-opiskelua. Se voi olla myös monimuoto-opiskelua, jossa hyödynnetään verkkoa oppimisympäristönä. Verkko-opiskelu voi olla myös lähiopetusta, jossa tiimeittäin hyödynnetään verkon tarjoamia oppimateriaaleja ja pyritään yhteisölliseen tiedonrakentamiseen (Antola 2011).

Verkko-oppiminen on vuorovaikutteinen prosessi, jolloin oppiminen virittyy ja konkretisoituu verkkoaineistojen, –tehtävien ja –keskustelujen avulla.

Vuorovaikutuksen luonne voi olla tekninen tai inhimillinen. Yksilökeskeinen työskentely verkkoaineistojen kanssa ei ole useinkaan kovin mielenkiintoista. Sitä vastoin verkko-oppiminen inhimillisessä vuorovaikutuksessa muiden kanssa on paitsi haastavaa, myös usein hedelmällistä ja hyviä tuloksia tuottavaa. (Antola 2011).

Verkkoa voi hyödyntää myös behavioristisemmän oppimiskäsityksen omaava opettaja. Tällöin materiaali ja tehtävät jaetaan sekä tehtävien palautus tapahtuu verkossa. Tämä helpottaa usein opiskelijoiden suoritusten seuranta ja materiaalin hallintaa. Verkossa voi yrittää pitää myös perinteisiä luentoja. (Haavisto, Kivipensas&Tervo 2012).

Verkkokurssia verkkopedagogiikan kannalta tarkasteltuna, olemme perustaneet oman verkkokurssin pelkästään tiedon jakamiseen ja tehtävien palauttamiseen. Toisin sanoen, kurssi on ollut materiaalipankki. Tämä on helpottanut työtämme tehtävien tarkistamisessa ja tehtävien palauttamisessa. Olemme siirtyneet kestäväan kehitykseen ja vältämme turhaa paperin käyttöä.

Mielekkään oppimisympäristön tulee olla konstruktiivisesti rakentunut, adaptiivinen ja antaa erilaisille oppijoille mahdollisuuden edetä yksilöllisesti ja silti yhdessä toisten kanssa oppien (Nevgi & Tirri 2003, 35). Tämä tulee esille hyödyntäessämme dialogissa käytettäviä johdattelevia kysymyssarjoja.

Osa ajasta käytetään ajatusten vaihtoon ja keskusteluun uusinta tekniikkaan hyödyntäen, mutta itsenäinen työskentely vie myös paljon aikaa (Ojaniemi, Nurmela, Suvanto&Bruun 1999, 8). Verkkopohjaisissa opinnoissa tätä varten on luotu omia keskusteluhuoneita.

Yhteisöllisyys ei synny yksin ja ainostaan teknologiasta, tai sen sovellutuksista, vaan se syntyy mukana olevien asenteiden kautta (Alamäki&Luukkonen 2002, 130). Oppilaiden asennoitumiseen ja motivointiin opettaja voi vaikuttaa oikealla verkko-opintojen alustamisella.

2.3 Vuorovaikutus

Vuorovaikutuksen kehittäminen ja dialogin aikaansaaminen vaatii selkeää ja ymmärrettävää tekstipohjaa. Vuorovaikutuksen määrittelemisen ei ole yksiselitteistä, ja vuorovaikutukseen liittyvää käsitteistöä on pidetty kirjavana. Viestintä on osa vuorovaikutusta, mutta se ei ole pelkästään puhetta ja viestintää. Vuorovaikutuksen yksi olennaisista piirteistä on merkitysten sopiminen yhdessä. Vuorovaikutuksessa keskustelu rytmittyy vuoropuheluksi. Vuorovaikutus siis liittyy yhteisen näkemyksen muodostamiseen ja yhteistoiminnallisuuteen, mikä tapahtuu vuorovaikutteisen, kaksisuuntaisen keskustelun avulla. (Antola 2011.)

Vuorovaikutuksella tarkoitetaan usein sosiaalista vuorovaikutusta. Sosiaalinen vuorovaikutus on määritelty kaksisuuntaiseksi yhteistoiminnaksi, jossa molemmat osapuolet vaikuttavat viesteillään samanaikaisesti toisen ihmisen havaintoihin ja reaktioihin. Sosiaalisessa vuorovaikutuksessa kaksi tai useampia ihmisiä on fyysisesti läsnä toistensa kanssa. Se on siis määritelty kasvokkain tapahtuvaksi vuorovaikutukseksi, joka on synkronista eli kyseisessä hetkessä tapahtuvaa vuorovaikutusta. (Antola 2011.) Sosiaalisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu kokonaisuuden hahmottamisessa.

Verkko-opinnoissa vuorovaikutusta voidaan kehittää yhteisillä keskustelupalstoilla, joihin oppilaat voivat reflektoida kokemuksiaan. Verkossa vuorovaikutuksessa voidaan hyödyntää vuorovaikutuksen asynkronisuutta, tai paikasta riippumattomuutta. Opiskelijoilla on enemmän aikaa ajatella ja pohtia. Verkon hyödyntäminen sosiaalisena toimintaympäristönä minne opiskelijat tuottavat materiaalia, keskustelevat ja opponoivat muiden tuotoksia. Opiskelijat voivat vertailla toisten kommentteja ja selityksiä. Toisten opiskelijoiden palaute auttaa tarkastelemaan omaa työskentelyä. (Haavisto, Kivipensas & Tervo 2012).

Vuorovaikutus muodostaa pohjan oppimiselle. Toisaalta vuorovaikutus itsessään ei takaa oppimista, jos ihminen itse ei pysty eikä halua prosessoida merkityksiä, tulkita omia ajatuksiaan ja käsityksiään. Vuorovaikutuksen onnistuminen edellyttää, että ihminen ymmärtää tunteiden merkityksen ja on valmis kehittämään

omia tunneälytaitojaan. (Antola 2011). Oppilaiden erilainen kokemuspohja verkkopohjaisista oppimisalustoista saattaa vaikuttaa heidän kykyynsä tulkita tunteitaan ja niiden merkitystä.

Onnistunut vuorovaikutus ei synny itsestään, vaan tarvitaan vuorovaikutusosaamista. Vaikka oppimisen yhteydessä usein korostetaan opettajan vuorovaikutusosaamista, myös oppijan vuorovaikutusosaaminen on tärkeää. Opettajalla on tärkeä rooli oppijan vuorovaikutusosaamisen kehittäjänä. Vuorovaikutusosaaminen on hyvin moniulotteinen ja monitahoinen kokonaisuus, joka on enemmän kuin viestintää ja kommunikaatiota. (Antola 2011.) Opettaja on vastuussa omalla toiminnallaan verkko-opintojen mielekkyydestä ja sisällöstä.

2.4 Verkossa ohjaaminen ja opettaminen

Verkko-opetuksen ja verkko-ohjauksen käsitteitä käytetään usein rinnakkaisina. Verkkoympäristöissä tapahtuva opetus ja oppimisen ohjaus nähdään usein prosessina, jota koulutuskokonaisuudesta vastaava henkilö ohjaa. Verkossa tapahtuvalla ohjauksella pyritään eri keinoin ja menetelmin edistämään oppijan oppimista, osaamisen kehittymistä ja opiskelun etenemistä. Verkko-ohjauksen tavoitteena on luoda näin edellytykset oppimiseen ja opiskeluun. Ohjauksen tarkoituksena voi olla esimerkiksi opiskelijan aktivointi työskentelyyn, tavoitteelliseen oppimiseen, metakognitiivisten taitojen kehittämiseen sekä oman oppimisen säätelyyn ja opiskelutaitojen kehittämiseen. Ohjaus voi rajoittua myös oppimistehtävien palautteenantoon. Ohjauksen eri tarkastelunäkökulmat riippuvat siitä, miten opetus ja ohjaus on koko prosessissa järjestetty ja vastuutettu. (Kaikkonen 2009, 8.) Ohjaamisella voidaan tarkoittaa myös verkon ulkopuolella tapahtuvaa valmentautumista verkko-opiskeluun.

Ohjausta voi tehdä usealla eri välineellä, kuten:

- Sähköposti
- Tekstiviesti
- Blogi
- Facebook

- Google drive
- Skype
- Keskustelualueet

Ohjauksena voidaan käsittää myös verkon välityksellä tapahtuvaa tekstiviestiä, keskustelualueita ja facebookia sekä puhelimella soittamalla. Oppilaitoksessa on erilaisia oppijoita, jotka kaikki on otettava huomioon. Osa oppilaista ei halua olla facebookissa ja toiset puolestaan eivät halua puhua puhelimeen, tällä tavoin kaikki oppilaat huomioidaan. Verkkokurssilla tapahtuvaa viestintää käytetään enemmän ”ilmoitustauluna”, missä löytyvät tärkeät tulevat tapahtumat ja muistilista tehtävistä asioista.

Ohjauksen tulee olla verkossakin tavoitteellista, oikeisiin asioihin oikeaan aikaan kohdistuvaa ja vaikuttavaa. Ohjausta suunniteltaessa on hyvä miettiä, mikä sen tavoite eri opiskelun vaiheessa on, mitä vaihtoehtoja käytetään, millainen ohjaus palvelee opiskelijaa parhaiten, kuinka paljon ohjaajalla on aikaa ohjaukseen, milloin ja miten ohjaaja ohjaa ja miten ohjaaja seuraa opintojen etenemistä. (Kaikkonen 2009, 9.)

Verkossa olevien materiaalien avulla tulee jäsentää oppimisprosessin etenemistä ja ennakoida mahdollisia ongelmia. Ongelmien tunnistaminen on osa opettajan pedagogista ammattitaitoa. Materiaalissa on tärkeää opiskelua tukeva ohjeistus, virike- ja lähdemateriaali ja erilaiset keskeiset linkit. Kirjallisen materiaalin lisäksi hyvänä tukena toimii havainnollinen, käytännöllinen ja toiminnallinen materiaali. Ohjaava tieto voi olla eri median muodossa olevia ohjeita, valmennusta, opetusta, oppimistehtäviä, palautetta, oppimisprosessin hahmottamista visuaalisesti tai erilaisia tietolähteitä (tekstit, äänitteet, kuvat, videot, jne.) Ohjaus voi olla myös ohjaajan tai jonkin muun asiantuntijan läsnäoloa verkossa tai toisten opiskelijoiden kautta tulevaa tietoa ja tukea. (Kaikkonen 2009, 10.)

Verkossa kanssakäymisellä ja ryhmän muotoutumisella ei ole selvää ajallista rakennetta. Joillain kursseilla ajallisen rakenteen tekeminen on kurssin suorittamisen kannalta pakollista. Osallistuminen tapahtuu irrallisesti. Puheenvuorot, kommentit, kysymykset tms. toiminnot ilmaantuvat milloin

tahansa (kuitenkin jossakin aikakokonaisuudessa viikkojen, kuukausien tms. jaksojen aikana), esimerkiksi tuntien tai päivien päästä tai välittömästi. Puheenvuoroihin voidaan palata monta kertaa uudestaan ja näissä uudelleenpalaamisissa voi syntyä uusia puheenvuoroja. (Ihanainen & Rikkinen 2006, 64.)

Verkkotapahtumisen ja myös verkkoryhmän muotoutumisen aikakonteksti on sekä pistemäinen että syklinen. Verkossa tapahtuva ryhmän muodostuminen on ajasta riippumaton. Pistemäinen aika ilmenee toisistaan irrallisissa osallistumisakteissa, joihin osallistujat voivat mahdollisesti myöhemmin palata, mutta edelleen pistemäisesti osallistuen. Osallistujat voivat seurata toisten tuottamia tekoja (osallistumisen aikapisteitä) omista senhetkisistä seurantahetkistään (aikapisteistään). (Ihanainen & Rikkinen 2006, 65.)

Ryhmän ohjauksen kannalta on merkittävää, että osallistujat alkavat ymmärtää verkon aikaluonnetta. Tämän kertominen osallistujille on opettajan vastuulla. Ohjaajan täytyy kanssakäymisen luonnollisissa tilanteissa niihin tukeutuen kertoa osallistujille verkkoajan pistemäisyydestä, syklisyydestä ja kerroksellisuudesta. Ryhmän muodostumisen kannalta on siis tärkeää, että ohjaaja tarvittaessa pystyy osoittamaan osallistujille verkkoajan luonteen tapahtuvien osallistumistekojen ja prosessien avulla. (Ihanainen & Rikkinen 2006, 65.)

Verkkoryhmä toteutuu aina virtuaalisessa tilassa. Fyysisesti verkkoryhmä on olemassa vain käytettävien viestintävälineitten (yleensä tietokoneitten)merkkeinä. Se ei kuitenkaan ole kuvitteellinen paikka, sillä osallistujien verkkoteot antavat ainekset virtuaalisen tilan muodostumiselle. Osallistujilla voi olla erilaisia henkilökohtaisia mielikuvia verkkotoimintapaikoille ja verkkopaikka voidaan myös yhteisessä prosessissa mieltää joksikin fyysisen paikan kaltaiseksi, kuten kirjastoksi, saliksi, toriksi jne. Joskus virtuaalinen ympäristö teknisesti visualisoidaan jonkin fyysisen paikan kaltaiseksi tilaksi. (Ihanainen & Rikkinen 2006, 66.)

Verkko-opiskelu edellyttää opiskelijoilta perinteiseen opetukseen verrattuna enemmän itsesääätelyä ja oman toiminnan motivoimisen taitoja. Verkossa ei ole samanlaisia ryhmän sosiaalisia paineita kuin luokkaopetuksessa. Opettaja käyttää erilaisia keinoja motivoidakseen opiskelijoita kuin luokkaopetuksessa. Hän voi pyrkiä luomaan kurssille yhteenkuulumisen tunnetta. Opettaja toimii myös verkottajana ja organisoijana. Hän voi verkottaa kurssille osallistuvia saman kiinnostuksen vuoksi ryhmiin ja etsiä asiantuntijayhteyksiä. Viestijä roolissa opettaja tiedottaa eri viestivälineillä opiskelijoille. Hänen tulee valita oikea viestiväline oikeaan tilanteeseen, parhaiten. Viidennessä roolissa opettaja on ohjaajana, mentorina ja tuutorina. Tällöin opettajan painottaa opiskelijan omaa aktiivista roolia. Hän toimii oppimisprosessia tukevana ja oppimisen etenemistä auttavana henkilönä. (Lepistö & Marjokivi 2006, 6.)

2.5 Ryhmän merkitys verkko-oppimisessa

Ihalainen (2010) teoksessaan mainitsee: ” Kehollisuuden, vuorovaikutuksen ja verkostojen sekä taitojen, osaamisen ja työn suhdetta voidaan tarkastella myös tekemisenä. Silloin saadaan esille yksilön oma tekeminen, yhdessä tekeminen ja verkossa tekeminen.” Opiskelijalla tulee olla oma tavoitteellisuutensa oppimisen suhteen selvillä, jolloin hän kykenee toimimaan ryhmässä. Verkko-opintojen vahvuus on ryhmä. Toimiva ryhmä antaa tukea silloin, kun kukin oppija sitä kaipaa. Tällöin opiskelua ja oppimista voidaan kutsua ”yhteistoiminnalliseksi oppimiseksi, jolloin oppiminen perustuu oppijoiden väliseen vuorovaikutukseen, oppiminen tapahtuu oppijoiden välisessä yhteistyössä. (Ihanainen & Rikkinen 2006, 46).

Ryhmäyttäminen kannattaa sijoittaa koulutuksen alkuun lähitapaamisten yhteyteen, tai jos kyseessä on kokonaan verkossa toteutettava koulutus, tulee ryhmäyttäminen tehdä verkon välityksellä ryhmän jäsenten esittäytymisellä. Esittäytyminen kannattaa laittaa omaksi alueekseen, jossa ryhmän jäsenet voivat rauhassa tutustua toisiinsa. (Ihanainen & Rikkinen 2006, 46).

Lukuvuoden alussa annoimme aikaa koulun järjestelmiin tutustumiseen sekä toisiin opiskelijoihin, mukavien ja hauskojen ryhmäytymisleikein ja pelein. Otimme joka viikko uuden ja erilaisen ryhmäyttämiseen liittyvän leikin, missä

kaikki opiskelijat pääsivät mukaan tutustumaan vieraaseen opiskelijaan. Alussa otimme mm. parin esittelyn, kuvakortit, tutustumisruudukon ja fiiliskortit.

Verkko-oppimisympäristössä yksilön ja ryhmän välinen dynamiikka voi olla niin mahdollisuus kuin este yhteisöllisyydelle sekä oppimiselle. Ryhmätoiminnassa oppija joutuu koko ajan pohtimaan omia käsityksiään suhteessa muiden ryhmän jäsenten käsityksiin. Ristiriitatilanteissa oppijalla tulee olla valmiudet ja keinot käsitellä niitä. Ristiriitatilanne voidaan nähdä erinomaisena oppimistapahtumana. Verkko-työskentely on vuorovaikutteista toimintaa, johon osallistutaan joko yksilönä tai virtuaalisenryhmän jäsenenä. Verkko-ohjaukseen kuuluu osallistujakeskeinen, tasavertainen toiminta, jota ylläpidetään ja tuetaan. (Ihanainen & Rikkinen 2006, 46.)

Pedagogisesta näkökulmasta katsottuna, opettajat tarvitsevat paljon monipuolista vuorovaikutusosaamista. Opettajan tulisi osata tulkita opiskelijan visuaalisia, äänellisiä ja kirjallisia viestejä sekä toimia niiden pohjalta ohjauksellisesti oikein. Opettajan on myös muistettava vaihdella työskentelytapojaan.

Kun siirrytään luokkahuoneopetuksesta verkossa tapahtuvaan ja ohjattuun opetukseen, tulee muistaa tukea oppimista, jolloin normaalisti opiskelijat sitoutuvat paremmin opiskeluun. Verkko-oppiminen edellyttää opiskelijalta itseohjautuvuutta, motivaatiota ja kykyä omaan aikataulutukseen.

2.6 Pedagoginen käsikirja

Pedagoginen käsikirjoitus on tärkeä vaihe verkkokurssin suunnittelussa, sillä se ohjaa verkkokurssin rakenteen ja teknisten ratkaisujen suunnittelua. Kaikki pedagogisessa käsikirjoituksessa käsiteltävät asiat liittyvät kiinteästi opiskelijaan, hänen huomioimiseensa verkko-opetuksen suunnittelun alkumetreiltä aina verkko-opetuksen päättymiseen asti. Synopsiksen laatimisen jälkeen on ajankohtaista suunnitella verkkokurssin pedagoginen käsikirjoitus. Sen tarkoituksena on määrittää verkkokurssin pedagogiset ja didaktiset (= opetusta koskevat) ratkaisut. (Verkkoluotsi 2012.)

KUVA 1. Pedagoginen käsikirjoitus (Verkkoluotsi 2012)

Verkkokurssien opiskelijat ovat vielä nykyään pääsääntöisesti aikuisopiskelijoita, vaikka toki verkkokurssilla saattaa olla nuorempaakin väkeä. Aikuisopiskelijoiden erityispiirre on heidän erilaisuutensa (heterogeenisyys); mitä enemmän ikää karttuu ja elämäkokemusta kertyy, sitä erilaisempia persoonallisuuksia kouluttaja kohtaa. (Verkkoluotsi 2012.)

Itseohjautuvuutta pidetään aikuisopiskelijoille tyypillisenä ominaisuutena. Aikuisten kykyä ja halua itseohjautuvaan oppimiseen verkkokurssilla ei kannata kuitenkaan pitää itsestäänselvyytenä. Opiskelijoiden ohjaustarpeet on aina selvitettävä ja heille on tarjottava tarvittaessa tukea niin verkko-opiskelun käytänteiden kuin oppisisältöjenkin suhteen. (Verkkoluotsi 2012.)

Ovatko verkkokurssin sisällöt ja materiaalit oikeassa suhteessa kurssin laajuuteen? Verkkokurssista paisutetaan helposti liian työläs sen opintoviikkomäärään nähden. Oppimateriaalia ei tule lisätä verkkokurssille "vain lisämateriaaliksi", vaan kaikki materiaalivalinnat on perusteltava. Tarkoitus ei siis ole kuormittaa opiskelijaa mahdollisimman raskaalla verkkokurssilla, vaan edistää opiskelijan osaamista ja kehittymistä sekä tukea opiskelijaa hänen henkilökohtaisessa oppimisprosessissaan. (Verkkoluotsi 2012.)

Verkkokurssi avaa mahdollisuuksia opiskelijoiden toimintatapojen monipuolistamiselle. Se, minkälaisia työskentelymuotoja verkkokurssisi pitää sisällään, vaikuttaa osaltaan oppimisprosessin etenemiseen ja lopputuloksiin eli siihen, mitä tavoitteita verkkokurssillasi todella saavutetaan. (Verkkoluotsi 2012.)

Verkko-opetuksen myötä opettajalle ei niinkään tule uusia rooleja tai työtehtäviä, vaan pikemminkin kyseessä on suureksi osaksi opettajan ammattitaidon eri osa-alueiden uudenlainen painotus. Ei ole olemassa erikseen verkko-opettajaa ja luokkahuoneopettajaa. Sen sijaan on opettaja, joka toimii sekä luokassa että verkossa ja kohtaa tässä työssään erilaisia tehtäviä ja painotuksia verrattuna entisiin rooleihinsa. (Verkkoluotsi 2012.)

Arviointi on myös verkkokurssilla yhtä merkittävässä roolissa kuin muutoinkin koulutuksessa ja opetuksessa. Jotta opiskelijoille voidaan myöntää opintosuoritus verkkokurssista, on heidän toimintaansa kurssin aikana arvioitava tavalla tai toisella. Verkkokurssin arvioinnissa voit hyödyntää samoja tapoja kuin "perinteiselläkin" kurssilla. Monesti on paikallaan yhdistellä erilaisia arviointimetodeja. (Verkkoluotsi 2012.)

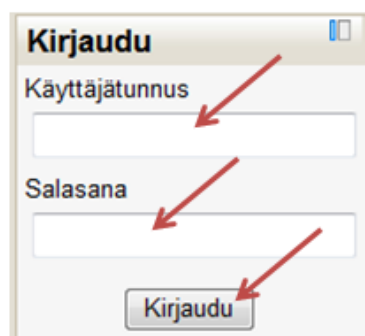
3 MOODLE- OPPIMISYMPÄRISTÖ

Moodle on maailman käytetyin verkko-opetusympäristö, jota käytetään peräti 200 maassa yli 70 kielellä. Moodle on julkaistu avoimen lähdekoodin ohjelmistona, ja sen voi ladata osoitteesta <http://download.moodle.org>. Avoimuus tarkoittaa myös sitä, että esimerkiksi suuret koulutusorganisaatiot, kuten Päijät-Hämeen koulutus konserni, voivat tarvittaessa muokata Moodlea omiin tarpeisiinsa paremmin soveltuvaksi.

Moodle on web-pohjainen oppimisympäristö, joka mahdollistaa opiskelijoille ja opettajille pääsyn oppimateriaaliin ajasta ja paikasta riippumatta. Monet harjoitustehtävät, kuten kirjalliset raportit, voidaan palauttaa Moodlen kautta, jolloin sähköpostilaatikko ei turhaan täyty. Opettaja voi myös arvioida tehtävät suoraan Moodlessa, ja opiskelija voi tarkastella omia arvosanoja Moodlen kautta. (Moodle oppimisympäristö n.d.)

3.1 Kirjautuminen

Moodlen käyttäjätunnuksen rekisteröinti vaihtelee kouluittain. Kun opiskelija on saanut käyttäjätunnuksen ja salasanan Moodleen, hän voi kirjautua sisään kirjoittamalla käyttäjätunnuksensa ja salasansansa niille varattuihin ruutuihin ja napsautta **Kirjaudu**-painiketta, kuten kuvassa 2 on näytetty.

The image shows a login form window titled "Kirjaudu". It has two text input fields: "Käyttäjätunnus" (Username) and "Salasana" (Password). Below these fields is a button labeled "Kirjaudu". Three red arrows point to the input fields and the button, indicating where to enter the credentials and click to log in.

KUVA 2. Moodleen kirjautuminen

3.2 Kurssin löytäminen ja valitseminen

Moodlen pääsivun sisältö on muokattavissa, joten saatavilla olevien kurssien luettelon sijainti saattaa vaihdella. Luettelo kursseista tai kurssikategorioista on yleisimmin joko pääsivun keskipalstalla tai kurssilohkossa jommassakummassa reunapalstassa. Selailemaan pääsee kurssikategorian alta löytyviä kursseja napsauttamalla kategorian nimeä. Jos taas haluat kaikkien kategorioiden luetteloon, napsauta navigointipalkin Kurssikategoriat-linkkiä. (Karevaara 2008, 22.)

Kurssiluettelossa kurssin nimen kohdalla näkyvä avain-kuvake tarkoittaa, että kurssille rekisteröitymiseen tarvitaan kurssiavain. Avaimen saat yleensä kurssin opettajalta. Saat lisätietoja kurssista napsauttamalla kurssin nimen kohdalta huutomerkki-kuvaketta. Avautuvassa kurssin inforuudussa näkyy kurssin nimi, kurssikuvaus sekä kurssin opettajan tai opettajien nimet. Kurssi- tai kategorialuetteloiden alareunassa on Etsi kursseja -kenttä. Hakusanoja etsitään sekä kurssin koko nimestä että kurssin kuvauksesta. (Karevaara 2008, 23.)

3.3 Rekisteröityminen kurssille

Jos opettaja on liittänyt kurssin osallistujat jo aiemmin, tällöin ei tarvitse erikseen rekisteröityä kurssille. Tällöin kyseinen kurssi näkyy kirjautumisen jälkeen Omat kurssini -lohkossa. Osallistujaksi uudelle kurssille rekisteröidytään napsauttamalla ensin kurssin nimeä joko kurssien luettelosta tai kurssihaun tuloksista. Jos kurssi ei vaadi kurssiavainta, Moodle pyytää vahvistamaan kurssille osallistumisen. Napsauttamalla Kyllä osallistuja lisätään kurssille. Jos kurssille on määritelty kurssiavain, vahvistuksena toimii opettajalta saatu kurssiavaimen syöttäminen Avain-kenttään ja Rekisteröi minut tälle kurssille -painikkeen napsauttaminen. (Karevaara 2008, 24.)

Kurssille rekisteröityminen – Kurssille liittyminen voidaan joko sallia tai kieltää tai liittyminen voidaan rajoittaa tietyille aikavälille. Mikäli asetuksista valitaan kohta Ei, ei kurssille voi liittyä riippumatta siitä onko kurssia suojattu avaimella vai ei.

Ajanjakso – Kurssille liittyminen voidaan sallia tietylle ajalle määrittelemällä liittymisajan aloitus- ja loppumisajankohta.

Rekisteröitymisen kesto – Kurssille voidaan ajastaa aika, jonka jälkeen opiskelija poistetaan automaattisesti kurssilta, mikäli tapahtumamerkintöjä ja kirjautumisia kurssille ei kyseisenä aikana ole kertynyt. (Mediamaisteri 2009, 12.)

Poistuminen kurssin osallistujista tapahtuu napsauttamalla kurssin etusivun ylläpitolohkosta Poista minut kurssilta kurssin nimi. Jos tämä toiminto ei näy, ei kurssirekisteröitymisen peruuttaminen ole kenties käytössä. Tällöin on pyydettyä kurssin opettajaa poistamaan käyttäjä kurssin osallistujien luettelosta. (Karevaara 2008, 25.)

3.4 Kurssimateriaalien selaus

Kurssille lisätyt materiaalit ja aktiviteetit löytyvät Moodlen kurssin etusivun keskialpasta. *Minkä tahansa materiaalin tai aktiviteetin avaaminen toimii napsauttamalla sen nimeä.* Takaisin kurssin etusivulle pääsee napsauttamalla navigointipalkissa näkyvää kurssin lyhytnimeä tai käyttämällä selaimen takaisin-toimintoa. (Karevaara 2008, 25.)

Jos kurssille on lisätty Aktiviteetit-lohko, napsauttamalla siinä olevia linkkejä pääsee suoraan kaikkien kurssin aineistojen yleisnäkyvään. Samasta lohkosta pääset myös kaikkien tietyn tyyppisten kurssiaktiviteettien yleisnäkyvään. Aktiviteettien yleisnäkyvää voidaan helposti hallita esimerkiksi kurssin keskustelualueiden tilauksia tai nähdä kaikkien palautettavien tehtävien määrääjat kerralla. (Karevaara 2008, 26.)

3.5 Muokkaustila

Työkalujen muokkaustila asetetaan päälle käyttämällä muokkaustila päälle - painiketta kurssialueen oikeassa ylälaudassa. Tällöin työkalujen muokkauspainikkeet ilmestyvät näkyviin kurssiaktiiviteettien oikealle puolelle.

→	Sisennä (<i>Sisentää kohdetta oikealle</i>)
↕	Siirrä
✎	Muokkaa
×	Poista
👁	Piilota
👤	Ryhmätoiminnot
👥	Ryhmätoiminnot
👤👥	Ryhmätoiminnot

(Moodlen pikaopas n.d.)

Uusia sisältöjä luodaan eri osioihin riippuen mitä muotoilua käytät. Sisällön luominen tapahtuu valitsemalla haluttu toiminto/sisällön tyyppi sen osion pudotusvalikosta, johon sisältöä halutaan lisätä. (Mediamaisteri 2009, 26.) Kun muokkaustila on aktivoitu, muuttuu tekstiksi Muokkaustila pois, jota klikkaamalla voit lopettaa opintojakson muokkaamisen (Haaga-Helia 2010, 6).

3.6 Aineistojen ja aktiiviteettien lisääminen Moodleen

Kurssin sisältö koostuu aiheosioden otsikoiden ja kuvausten lisäksi aiheosioihin lisätyistä aineistoista ja aktiiviteeteista. Aiheosioon voidaan lisätä sisältöä muokkaustilassa aiheosion oikeassa alakulmassa näkyvien Lisää aineisto- ja Lisää aktiiviteetti – valikkojen avulla. Sisältö lisätään sen aihealueen loppuun, josta valikko on valittu. Sisältöjä voidaan siirtää myöhemmin mihin tahansa kohtaan kurssirakennetta. (Karevaara 2008, 44.)

3.7 Tehtävien palauttaminen Moodleen

Yksinkertaisin tapa palauttaa harjoitustehtäviä Moodleen on Tehtävä-aktiviteetti. Kurssin etusivulla aineistojen ja aktiviteettien nimen vasemmalla puolella on aineiston tai aktiviteetin tyyppin kertova kuvake. Tehtävä-aktiviteettien kuvaketta. Napsauttamalla tehtävän nimeä päästään tehtävän pääsivulle. (Karevaara 2008, 30.)

Tehtävä-työkalun avulla opiskelijat voivat palauttaa tehtäviä Moodleen opettajan arvioitaviksi. Palautettu tehtävä näkyy ainoastaan opettajalle, ei toisille opiskelijoille. Jos opettaja haluaa, että opiskelijat näkevät toistensa tiedostot, esim. kommentointia varten, opiskelijoiden kannattaa palauttaa tiedostonsa keskustelualueelle viestin liitetiedostona. Tehtävä-työkalun kautta töitä ei siis voi julkaista toisten opiskelijoiden nähtäväksi. Opettajan antama arviointi ja palaute tallentuvat kurssialueelle kyseisen opiskelijan nähtäväksi. (Veräväinen 2009.)

3.8 Moodle suorituksien arviointi

Opiskelijoiden harjoitustehtävien palautusten arvioinnit voi kirjata ylös Moodleen. Vaikka tehtävää ei suoritettaisikaan verkossa, voi opiskelijan tehtävästä saamat pisteet ja sanallisen palautteen kuitenkin lisätä kurssille. Tällöin Moodle osaa laskea osallistujien kaikista kurssin tehtävistä saamat yhteispisteet. Kurssille voidaan määrittää myös arvosanarajat, jolloin opiskelijoille voidaan automaattisesti laskea tehtävien yhteispisteistä heidän kurssiarvosanansa. (Karevaara 2008, 55.)

4 CASE: KOULUTUSKESKUS SALPAUKSEN AUTOLIIKENTEEEN TYÖSUOJELUOPAS

Koulutuskeskus Salpaus on Päijät-Hämeen koulutuskonserniin kuuluva itsenäinen liikelaitos, joka koulutuskonsernin puolesta hoitaa koulutuksen järjestäjän tehtävää. Koulutuskeskus Salpaus on perustettu 1.1.2006. Se on toisen asteen oppilaitos, jossa järjestetään monialaista ammatillista koulutusta sekä lukiokoulutusta. Se muodostaa Päijät-Hämeen koulutuskonsernissa oman tulosalueen. Koulutuskeskus Salpausta johtaa ja ohjaa kuntalain mukaisesti valittu johtokunta, jonka asioiden valmistelu kuuluu rehtorille. Sen johtoryhmän muodostavat rehtori, neljän tulosalueen apulaisrehtorit, viestintä- ja markkinointijohtaja, talousjohtaja, henkilöstöjohtaja sekä rehtorin sihteeri. Se toimii hallinnollisesti neljänä tulosalueena; kunkin tulosalueen toiminnasta vastaa apulaisrehtori. Kullekin tulosalueen koulutusalueelle ja ammatti-/toimialalle on nimetty koulutusjohtajat/aikuiskoulutus-johtaja ja koulutuspäälliköt/aikuiskoulutuspäälliköt. (PHKK 2012.)

Koulutuskeskus Salpaus järjestää kaikkien alojen ammatillista koulutusta. Perustutkintoja on lähes 40 eri toimipisteissä, ammattitutkintoja ja erikoisammattitutkintoja yhteensä lähes 100. Ylioppilastutkinnon suorittaminenkin onnistuu. Vuosittain Salpauksessa opiskelee noin 19 000 nuorta ja aikuista opiskelijaa, joista 5080 ammatilliseen perustutkintoon johtavassa koulutuksessa, n. 12 000 aikuiskoulutuksen opinnoissa, n. 1800 oppisopimuskoulutuksessa ja n. 220 lukiokoulutuksessa. Opettajia ja muuta henkilökuntaa on yli 750. Koulutuskeskus Salpauksessa on 4 toimialaa; Aikuiskoulutus ja työelämäpalvelut, Palvelu-Salpaus, Tuote-Salpaus ja Salpauksen Areena. (PHKK 2012.)

Aikuiskoulutus ja työelämäpalveluissa on kuusi tulosityksikköä; Ohjaava ja valmentava / kieli ja kulttuuri, Matkailu-, ravitsemis- ja talousala, Teollisuusalat, Hyvinvointipalvelut, Liiketalous ja tietojenkäsittely sekä Rakennus-, puu- ja kulttuuri- ja luonnonvara-ala. Palvelu-Salpauksessa on kaksi tulosityksikköä; Matkailu- ja ravitsemispalvelujen tulosityksikkö sekä Hyvinvointipalvelujen ja liiketoiminnan tulosityksikkö. Salpauksen Arenassa on kaksi tulosityksikköä; Yhteisten opintojen ja yleissivistävän koulutuksen tulosityksikkö sekä

Opiskelijapalvelujen ja erityisopetuksen tukipalvelujen tulosityksikkö. Tuote-Salpauksessa on 3 tulosityksikköä; teollisuusalojen tulosityksikkö, rakennus- ja puualan tulosityksikkö sekä kulttuuri- ja luonnonvara-alan tulosityksikkö. (PHKK 2012.)

Käymme tapaustutkimuksemme läpi käyttäen pedagogista käsikirjaa, jossa kohdassa 4.1 kerromme kohderyhmän erikoispiirteistä, kohdassa 4.2 tavoitteista. Kohdassa 4.3 kerromme sisällöistä, kohdassa 4.4 oppimateriaaleista, kohdassa 4.5 toimintamuodoista ja kokoamme kohdassa 4.6 webropol-kyselyn tulokset yhteen.

4.1 Kohderyhmän erikoispiirteet

Kuljetuspalvelujen koulutusohjelmassa on kahdessa ryhmässä 42 opiskelijaa, joista luokan Aulon 11 EVI ryhmässä on 20 opiskelijaa. Kuvassa 1. kerromme 11EVI-ryhmän muodostumisen alusta alkaen.

KUVA 1. Aulon 11EVI ryhmän muodostuminen

Logistiikan tärkeimpänä tehtävänä on yhteiskunnan, henkilö- ja tavaraliikenteen sekä muiden logististen palvelujen turvaaminen. Näiden toimivuus ja tehokkuus on yrityksissä sekä laajemmin valtakunnallisesti merkittävä. Logistiikka on käsitettävä suurempana kokonaisuutena kuin pelkästään tavaroiden varastointiin ja kuljetuksiin liittyvät toiminnot, kuten materiaali-, informaatio- ja pääomavirtojen hallinta. Tavaroiden varastoinnilla ja niiden kuljettamisella on keskeinen osa kokonaislogistiikassa. Työelämässä tarvitaan näitä tehtäviä ja toimintoja hoitavia ja osaavia ammattitaitoisia henkilöitä. Autonkuljettajat työllistyvät moniin erilaisiin henkilö- ja tavaraliikenteen tehtäviin. (Koulutuskeskus Salpaus 2011.)

Markkinoiden kansainvälistyminen synnyttää monilla aloilla osin täysin uusia logistiikkatarpeita ja -rakenteita. Vientiteollisuuden aloilla kansainvälistyminen edellyttää uusien markkinoiden hallintaa jakelun osalta ja osin jakeluketjun ulkoisille markkinoille. Jakelualan laajentuminen ja samanaikaisesti yhä tehokkaammin ajoitettavat toimitukset lisäävät moninkertaisiksi koko logistisen ketjun hallinnan vaikeudet. (Koulutuskeskus Salpaus 2011.)

Tavarantoimittajien on pystyttävä kaikilla jakelualueillaan kilpailemaan paikallisten valmistajien kanssa toimitusten täsmällisyydessä, nopeudessa ja kustannustehokkuudessa. Logistiikka-alan palvelut ja toiminta on entistä enemmän räätälöity asiakkaiden tarpeiden ja toiveiden mukaisesti. Yhä tiukentuvat ympäristömääräykset ja laatuvaatimukset, materiaalin kierrätys ja uudelleenkäyttö edellyttävät ajantasaisia tietoja ja toimintatapoja. (Koulutuskeskus Salpaus 2011.)

Logistiikan alan työn keskeisenä vaatimuksena on hyvä työmoraali ja ammattietiikka sekä yhteistyöhaluisuus. Tämän toiminnan on perustuttava kestäville arvoille, rehellisyydelle ja vastuullisuudelle. Työn hyvä laatu ja hyvä asiakaspalvelu korostuvat kaikissa tehtävissä. Työn tekemisen keskeisinä arvoina ovat ahkeruus, oma-aloitteisuus, sovitun noudattaminen ja kanssaihminen näkemysten arvostaminen. Työsuoritus on osattava suorittaa tehokkaasti ja taloudellisesti työ- ja liikenneturvallisuutta edistävin menetelmin, energiankulutusta ja ympäristöhaittoja minimoiden.

Kuljettajilla on suuri vastuu kalliiden kuljetusajoneuvojen turvallisesta kuljettamisesta tai monesti arvokkaan tai ympäristölle vaarallisen lastin turvallisesta perille saamisesta tai henkilöiden turvallisesta kuljettamisesta kotimassa tai ulkomailla. Liikenteessä on toimittava joustavasti, huomaavaisesti ja esimerkillisesti. (Koulutuskeskus Salpaus 2011.)

Logistiikan tehtävissä toimiminen edellyttää tilaus-toimitusketjun ymmärtämistä, yrittäjämäistä asennetta ja yrittäjäystaitoja sekä hyviä asiakaspalvelu- ja kommunikaatiotaitoja palvelun onnistumiseksi. Tietoteknisten valmiuksien lisäksi tarvitaan tiedon hankintataitoja ja suunnittelutaitoja sekä olennaisen tiedon erottelutaitoja. Logistiikka-alan työntekijän erikoistumisen tarpeeseen vaikuttaa se

toiminnan ala, jolle työntekijä kulloinkin sijoittuu. Erikoistuminen omalle alalle tapahtuu usein vasta työpaikalla. Logistiikka-alalla työskentelevän henkilön tulee omata valmiuksia työskennellä ergonomisesti ja ylläpitää työ- ja toimintakykyään sekä toimia joustavasti työtilanteen mukaan. Arvopäämäärinä ovat korkea työn laatu, luotettavuus ja turvallisuus sekä asiakastyytyväisyys. (Koulutuskeskus Salpaus 2011.)

Toimiminen logistiikka-alan työtehtävissä edellyttää tekijältään teknisten tietojen ja taitojen monipuolista osaamista ja soveltamista. Näiden lisäksi tarvitaan asiakaslähtöistä lisäarvopalvelujen tuottamista logistisen palveluketjun toteuttamisessa. Kansainvälistymiskehityksen jatkuminen, elinkeinoelämän vilkastuminen ja liikkuvuuden lisääntyminen ylläpitävät alan kovaa kasvuvauhtia. Koulutustarve tulee jatkuvasti lisääntymään logistiikka- alan yleisen kehityksen ja säädöksiä tuomien vaatimusten vuoksi. (Koulutuskeskus Salpaus 2011.)

Yritysten henkilöstön rooli on korostumassa palvelujen laatutason kohottamisessa ja myyntitason tehostamisessa. Asiakkaat ovat yhä enemmän ympäristö-, kustannus- ja laatu-tietoisempia. Työntekijöiden on tunnettava kuluttajien oikeudet ja velvollisuudet sekä yleisimmät laatu-järjestelmät ja toimintatavat. Alalla toimivien on hallittava muuttuvia prosesseja ja kokonaisuuksia, omattava entistä parempaa kommunikaatio- ja kielitaitoa, tuotetietoutta sekä myyntiä ja markkinointia tukevaa osaamista teknisen osaamisen lisäksi. (Koulutuskeskus Salpaus 2011.)

Logistiikka-alalla työskentelevien on jatkuvasti seurattava kehitystä ja täydennettävä omaa ammatillista osaamistaan valitsemassaan ammatissa. Energian hinnan kasvun ja ympäristön saastumisen vähentämiseksi on kaikilla logistiikan osa-alueilla kiinnitettävä erityistä huomiota edellä mainittuihin asioihin. Telemaattisten sovellusten kehitys logistiikan kaikilla osa-alueilla kasvaa jatkuvasti. Uusia teknologisia ratkaisuja hyödynnetään logistiikan ohjauksessa. Telematiikan opetuksella ammatillisessa koulutuksessa pyritään antamaan opiskelijoille henkilökohtaisen tietojenkäsittelyn perustietojen lisäksi perustiedot telematiikan mahdollisuuksista ja järjestelmistä sekä sovellusten käyttökohteista ja vaatimuksista. (Koulutuskeskus Salpaus 2011.)

4.2 Logistiikan perustutkinnon ja Moodle-oppimisympäristön hyödyntäminen

Logistiikan perustutkinnon suorittaneen ammattitaitoon kuuluvat oma-aloitteisuus, täsmällisyys, luotettavuus. Joustavuus ja kyky oppia jatkuvasti uutta sekä työturvallinen ja ympäristövastuullinen työskentelytapa ovat tunnusmerkkejä ammattitaidosta. Tutkinnon suorittaneen tulee osata toimia laaja-alaisen logistisen osaamisensa turvin erilaisissa ympäristöissä sekä muuttuvissa oloissa.

(Koulutuskeskus Salpaus 2011). Moodle-oppimisympäristö on tarkoitettu oppilaiden oppimisprosessia vahvistavaksi työkaluksi. Se on muuntautumis- ja muokkauskykyinen, eikä ole sidottu aikaan tai paikkaan. Tutkinnon suorittaneen on kyettävä omaksumaan yrityksen laatu- ja ympäristöjärjestelmän mukainen toiminta ja kehittämään sitä. Hänen on suhtauduttava arvostavasti sidosryhmiin yrityksessä sekä sen ulkopuolella. (Koulutuskeskus Salpaus 2011.)

Hänellä on oltava valitsemansa koulutusohjelman ja muun valinnaisuuden perusteella sellainen työelämän vaatima ammattitaito, jotta hän voi työllistyä koulutusohjelman mukaisiin tehtäviin. Logistiikan perustutkinnon suorittaneen on osattava palvella henkilö- tai tavaraliikenteessä erilaisia asiakkaita eri tilanteissa heidän tarpeidensa ja odotustensa mukaisesti ja hyviä käytöstapoja noudattaen. Hänen on osattava huolehtia sekä asiakkaiden, että omasta turvallisuudesta.

(Koulutuskeskus Salpaus 2011.) Tekemässämme Autoliikenteen työsuojeluoppaassa oppilaat saavat opiskeltavaksi työntekijöille tarkoitettua turvallisuutta. Sisältöä käymme tarkemmin läpi seuraavassa jaksossa 4.4. Autoliikenteen työturvaopas. Logistiikan perustutkinnon suorittaneen on pyrittävä omassa toiminnassaan asetettujen tavoitteiden mukaisesti parhaaseen mahdolliseen suoritukseen. Hänellä on oltava luovuutta, innovatiivisuutta ja rohkeutta tehdä omia, itsenäisiä ratkaisuja työntekijänä tai ammatinharjoittajana. (Koulutuskeskus Salpaus 2011.)

Valmistuneella logistiikan perustutkinnon opiskelijalla on osattava noudattaa työsuojelumääräyksiä ja -ohjeita. Lisäksi hänen on osattava ottaa toiminnassaan huomioon keskeinen työsuhdetta koskeva lainsäädäntö ja keskeiset seikat oman alansa työehtosopimuksista. Moodle-oppimisympäristössä teoriaosuuden toteuttaminen on luontevampaa kuin toiminnallisten tehtävien osalta. Logistiikan

perustutkinnon suorittaneen on osattava kohdata ja palvella eri kulttuureista tulevia asiakkaita sekä hänen on osattava toimia valitsemisissaan työtehtävissä kansainvälisissä ympäristöissä. Hänen on osattava tehdä yhteistyötä yksi- ja monikulttuurisessa työympäristössä. Tämän lisäksi hänellä on oltava valmiudet tarvitsemansa tiedon hankkimiseen ja vuorovaikutukseen uusimman tieto- ja viestintätekniiikan välityksellä. (Koulutuskeskus Salpaus 2011.)

Hänen on kyettävä arvioimaan omaa oppimistaan ja osaamistaan, suunnittelemaan omaa opiskeluaan sekä asettamaan oppimisen tavoitteita. Tässä Moodle-oppimisympäristöön totuttautuminen, sekä oppimaan oppiminen auttaa opiskelijaa jatkossa soveltamaan tilannetajuaan käytännössä. Hänen on osattava arvioida ja jäsentää tietoa sekä hänen on osattava toimia joustavasti ja luovasti uusissa ja erilaisissa tilanteissa sekä kyettävä ratkaisemaan työssään ongelmatilanteita. (Koulutuskeskus Salpaus 2011.)

Suoritettuaan logistiikan perustutkinnon, on tutkinnon suorittaneen osattava toimia logistiikka-alan ammattieettisten periaatteiden mukaisesti, vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti sekä liikenneturvallisuutta edistäen. Hänen on noudatettava tehtyjä sopimuksia ja asiakkaita ja työnantajaa koskevaa vaitiolovelvollisuus-, tietosuojaj- ja kuluttajalainsäädäntöä sekä liikennesääntöjä. Säännösten opettelu Moodle-oppimisympäristössä korostuu ammattietiikan opiskelussa. Logistiikan perustutkinnon suorittaneen on osattava käsitellä eettisiä ongelmia ja ratkaista ne yleisesti hyväksyttävällä tavalla. Tähän kuuluu suvaitseva käyttäytyminen ja kaikkien ihmisten tasa-arvoinen kohtelu. Hänen on osattava ottaa toiset ihmiset huomioon käyttäytymällä työpaikan edellyttämällä tavalla, huolehtimalla työpaikan viihtyisyydestä ja yleisestä siisteydestä. Työtoverien hyväksyminen ja asiakkaiden erilaisten tunteiden huomioonottaminen sekä omien tunteiden hallinta palvelu- ja muissa vuorovaikutustilanteissa kuuluu logistiikka-alalla työskentelevän ammattitaitoon. Edellä ainittujen lisäksi hänen on osattava vaalia suomalaista kulttuuriperintöä sekä arvostaa omaa ammattiaan ja oltava valmis jatkuvasti kehittämään itseään ja työtään. (Koulutuskeskus Salpaus 2011.)

4.3 Kuljetuspalvelujen koulutusohjelma Moodle-oppimisympäristössä

Kuljetuspalvelujen koulutusohjelman suorittaneen on osattava toimia asiakaspalvelun ja kuljetusten tehtävissä. Hänen on osattava kuljettaa asiakkaan tuotteita kannattavasti ja turvallisesti sekä palvella heitä. Hänen on tunnettava ajoneuvonsa liikennekelpoisuuden vaatimukset ja osattava varmistaa ajoneuvon ja sen lisälaitteiden tekninen ja turvallinen toimivuus. Näitä sovelluksia olemme saaneet toteutettu Moodle-oppimisympäristöön samalla tapaa kuin ajoneuvon ajolähtöön liittyvät tarkastukset ja tavallisimmat huoltotoimet. Lisäksi hänen on osattava lastata ajoneuvo säädösten ja olosuhteiden sallimaan maksimikuormaan ja kuljettaa ajoneuvoa turvallisesti, taloudellisesti ja vastuullisesti. Hänen on tunnettava kuljetuksiin liittyvät vakuutukset ja työhönsä liittyvät työsuojelusäädökset, sekä osattava kommunikoida ajoneuvojen ja kuljetusalan viestintävälineillä. Kuljettajalta vaaditaan ajokorttiasetuksen edellyttämä ajokortti ja kuljetusalan perustason ammattipätevyyskoulutus. Koulutuskeskus Salpausssa koulutetaan kaikkia kuljetuspalvelujen tutkintonimikkeitä; autonkuljettajia, linja-autonkuljettajia ja yhdistelmäajoneuvonkuljettajia. (Koulutuskeskus Salpaus 2011.) Moodle-oppimisympäristön hyödyntäminen kuljetuspalvelujen koulutusohjelman mukaan on toteutettavissa oikealla ja tehokkaalla resurssoinnilla.

4.4 Autoliikenteen työsuojeluopas

Autoliikenteen työsuojeluopas – turvallisesti eteenpäin antaa ohjeita ja vihjeitä, kuinka autoliikennealan yrityksissä voidaan hoitaa menestyksekkäästi työturvallisuus- ja työhyvinvointiasioita Opaskirjassa työsuojelua katsotaan laajasti. Perinteisen tapaturmien torjunnan lisäksi käsitellään myös turvallisuusjohtamiseen ja työhyvinvointiin liittyviä asioita.

Parhaisiin tuloksiin päästään järjestelmällisellä ja tavoitteellisella turvallisuustoiminnalla, joka on liitetty kiinteästi yrityksen johtamiseen ja päivittäiseen toimintaan. Kehittämällä omia työolojaan yritys voi saavuttaa sekä säästöjä että lisätä toiminnan tehokkuutta ja laatua. Tämä parantaa kilpailukykyä. Henkilöstön kannalta kyse on työhyvinvoinnista ja työssä jaksamisesta. Opaskirja on julkaissut Autoliikenteen työalatoimikunta. (Työturvallisuuskeskus 2009)

Autoliikenteen työsuojeluoppaassa käydään kymmenen luvun avulla läpi, kuinka autoliikennealan yrityksissä voidaan hoitaa työturvallisuus- ja työhyvinvointiasioita.

Autoliikenteen työsuojeluoppaassa on seuraavat luvut:

1. Työsuojelutoiminta kannattaa
2. Uhkia ja mahdollisuuksia
3. Työsuojelulla lisää tuottavuutta ja laatua
4. Työsuojelu osa hyvää johtamista
5. Riskien hallinta – perusta turvallisuudelle
6. Työyhteisön kehittäminen
7. Työympäristö kuntoon – turmat kuriin
8. Työhyvinvointia parantamaan
9. Työsuojelu kannattaa taloudellisesti
10. Työsuojeluun kannattaa panostaa

Ensimmäisessä kappaleessa autoliikenteen työsuojeluoppaassa kerrotaan, miten työsuojelutoiminta kannattaa. Hyvä yritys huolehtii työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä tunnistamalla työpaikalla esiintyvät riskit jo ennakoita ja ryhtymällä viipymättä tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta riskit saadaan hyvin hallintaan. (TTK 2009, 4.) Työturvallisuuslaki määrittelee vähimmäisvaatimukset työolosuhteille ja hyvälle työturvallisuustoiminnalle työpaikoilla ja vastuu työturvallisuudesta ja työhyvinvoinnista on aina työnantajalla. (TTK 2009, 5.) Kappaleessa kerrotaan myös, mitkä ovat yrityksen johdon ja keskijohdon tehtävät sekä miten työturvallisuustehtävä jaetaan työpaikalla.

Toinen kappale pureutuu kiinni uhkiin ja mahdollisuuksiin, mitä niitä on työpaikoilla tällähetkellä nähtävissä. Vanhoja työympäristöongelmia on tapaturmat, melu, pöly ja kemikaalit, joita ei ole Suomessa vielä pystytty kaikkia

kunnolla hoitamaan kuntoon. Koko ajan on myös esiin noussut uusia ongelmia, kuten kiire, uupuminen, väkivalta ja kiusaaminen. (TTK 2009, 11.)

Työuupumus on pitkäaikaisen työstressin tuloksena syntyvä häiriötila, joka ilmenee kolmenlaisena oireena, kuten uupumusasteisena väsymyksenä, kyynisyytenä ja ammatillisen itsetunnon heikkenemisenä. (TTK 2009, 13.) Tässä kappaleessa käydään läpi myös, miten eläköityminen ja työpula uhkaa autoliikennealaa.

Seuraava kappaleessa kerrotaan, miten työsuojelulla lisätään tuottavuutta ja laatua. Työntekijöiden hyvinvointi ja työpaikan tuottavuus kulkevat tiukasti käsi kädessä. Ne ovat kuin kolikon kaksi puolta (TTK 2009, 17). Henkilöstön hyvinvointi ja työviihtyvyys ovat tutkimusten perusteella tärkeitä tuottavuutta synnyttävä tekijöitä. Taloudellisessa mielessä panostaminen työhyvinvointiin vaikuttaa kahteen aivan keskeiseen yritystoiminnan perusasiaan eli tuottavuuteen ja kustannuksiin. (TTK 2009, 18.)

Kappale kolme käsittelee, miten autoliikennealan yritykset rakentavat toimintaansa laatutoiminnalle. Miten pidetään asiakas tyytyväisenä sekä vastataan asiakkaan tarpeisiin. Työturvallisuuslaki velvoittaa myös yrityksen tekemään riskienhallinnan ja työterveyshuoltolaki velvoittaa työkykyä ylläpitävään toimintaan. Työturvallisuuslaki kieltää häirinnän ja kiusaamisen (TTK 2009, 21).

Neljännessä kappaleessa autoliikenteen työsuojeluoppaassa on asiaa siitä, miten työsuojelu on hyvää johtamista. Johtaminen on avainasemassa, kun työpaikoilla halutaan edistää työntekijöiden hyvinvointia ja turvallisuutta (TTK 2009, 22).

Kun yrityksessä on perusasiat kunnossa, voi yritys miettiä tulevaisuusta. Siihen tarvitaan hyvää asioiden johtamista sekä ihmisten johtamista ja organisointia. Hyvä esimies osaa johtaa myös turvallisuuteen ja hyvinvointiin tähtäävää toimintaa. Näin pidetään huolta työpaikan tärkeimmistä voimavarasta – Ihmisestä. (TTK 2009, 24.) Kappale neljä jatkaa, mitkä ovat hyvän johtamisen tunnusmerkit, vastuut ja yhteiset työpaikan haasteet.

Autoliikenteessä työaika säännellään sekä työaikalaila että työehtosopimuksilla. Työaikalain mukaan työajaksi luetaan työhön käytetty aika sekä aika, jonka

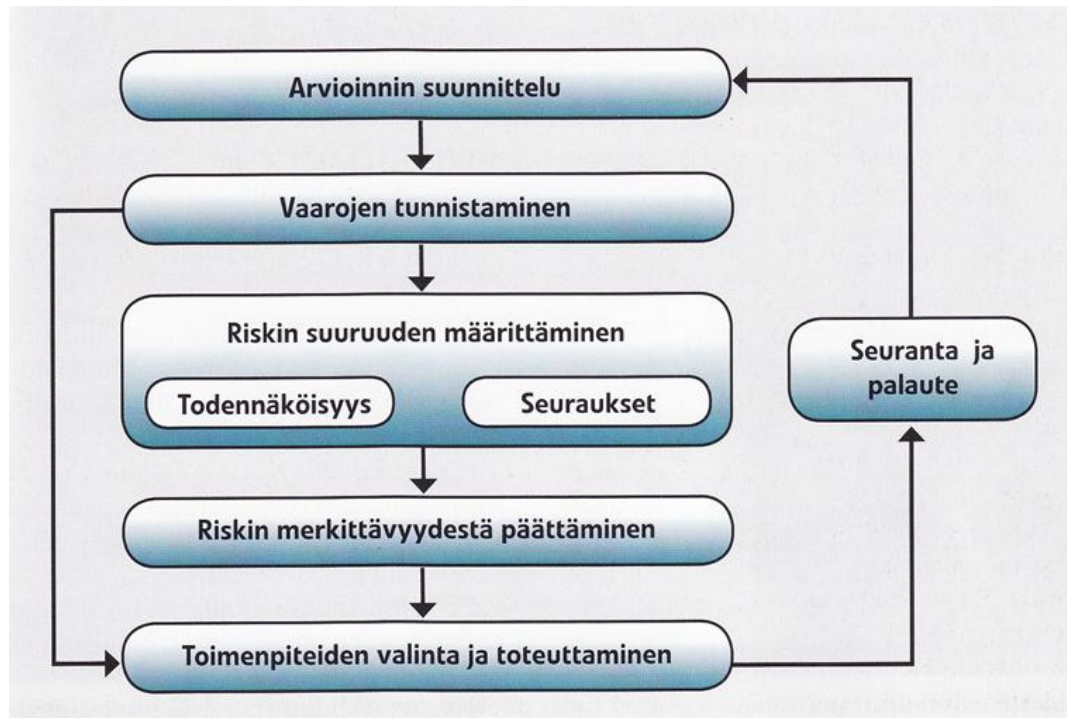
työntekijä on velvollinen olemaan työpaikalla työnantajan käytettävissä. Muun muassa taukoja, lepoaikoja, matkustusaikaa, varallaoloa ja odotusaikaa ei pääsääntöisesti lueta työaikaan. (TTK 2009, 30.)

Kappale viisi aloittaa riskienhallinnasta, mikä on perusta turvallisuudelle sekä ennakoivaa työympäristön kehittämistä parhaimmasta päästä. Riskienhallinta on yrityksen itsensä tehtävä. Riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta ovat yrityksen johdon vastuulla, mutta käytännön toimissa tarvitaan yrityksen koko henkilöstön panosta. (TTK 2009, 33.) Työoloihin liittyvät vaaratekijät on selvitettävä ja tunnistettava järjestelmällisesti. Riskin suuruus riippuu mahdollisen vahingon todennäköisyydestä ja suuruudesta (Kuva 3). (TTK 2009, 34 - 36.)

		Seuraukset		
		Vähäiset	Haitalliset	Vakavat
Todennäköisyys	Epätodennäköinen	1 Merkityksetön riski	2 Vähäinen riski	3 Kohtalainen riski
	Mahdollinen	2 Vähäinen riski	3 Kohtalainen riski	4 Merkittävä riski
	Todennäköinen	3 Kohtalainen riski	4 Merkittävä riski	5 Sietämätön riski

KUVA 3. Riskien luokittelumalli (TTK 2009, 36)

Arvioitaessa vahinkoriskin suuruutta kannattaa kiinnittää huomiota sekä vahingon seurauksiin että vahingon todennäköisyyteen. (TTK 2009, 36). Kuvassa 4 kerrotaan, miten riskejä arvioidaan.

KUVA 4. Riskien arviointi (TTK 2009, 37)

Riskien arviointi tähtää aina riskien poistamiseen tai vähintään niiden hyväksyttävään hallintaan. Ensisijaisesti on pyrittävä estämään vahinkojen syntyminen ja vähentämään niiden seurauksia. (TTK 2009, 37.) Luvussa 5 kerrotaan myös, miten yrityksillä on lakisääteinen velvoite tehdä terveydenhuollon toimintasuunnitelma. Luku jatkaa myös, että työntekijöiden terveydentilaa voidaan seurata vain terveystarkastuksien avulla, joita on kahdenlaisia, lakisääteisiä sekä vapaaehtoisia tarkastuksia.

Luvun lopussa autoliikenteen työsuojeluopas kertoo, miten liikenneturvallisuus on tärkeä osa autoliikenteen työsuojelua. Liikenteessä kuljettajan turvallisuuteen vaikuttavat paljolti hänen oma ajotaito, asenne ja käyttäytyminen. Aina oma varovaisuus ei kuitenkaan takaa turvallisuutta. (TTK 2009, 41.)

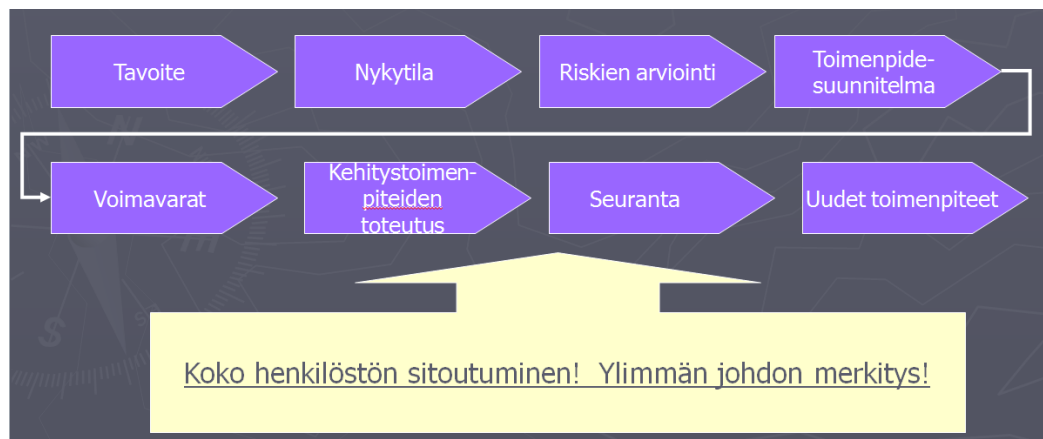
Seuraavassa luvussa eli kuudennessa luvussa työsuojeluopas kerrotaan työyhteisön kehittamisestä. Työyhteisön terveys syntyy pätevän johtamisen sekä työnantajan ja henkilöstön välisen hyvän vuorovaikutuksen tuloksena.

Työyhteisön hyvinvoinnin ongelmat ovat useimmiten laaja-alaisia ja monisyisiä. Tietoa työyhteisön kehittämiseen saadaan havainnoimalla työyhteisöä ja sen

jäsenten tilaa. (TTK 2009, 43.) Luvussa kerrotaan myös, mikä on johtamisen ja esimiestyön merkitys toimivalle organisaatiolle. Tässä painotetaan myös, miten tärkeää on uuden työntekijän perehdyttäminen työtehtäviin, joka on työnantajan vastuulla.

Työpaikan sosiaalinen hyvinvointi on laaja ja monipuolinen käsite. Se sisältää hyvät ihmissuhteet, mahdollisuudet itsensä kehittämiseen ja toteuttamiseen, osallistumisen omaa työtä koskevaan päätöksentekoon, vaikuttamisen, rikkaan ja kehittävän vapaa-ajan. (TTK 2009, 46.) Tämän kappaleen lopussa painotetaan työn turvallisuuteen sen uhkatilanteisiin. Tässä käydään läpi, miten selvittää näistä uhkatilanteista ja miten väkivaltauhkia torjutaan.

Luvussa seitsemän laitetaan työympäristö kuntoon ja turmat kuriin. Hyvä työympäristö on yritykselle merkittävä kilpailuetu. Työtapaturmat ovat torjuttavissa. (TTK 2009, 50.) Yrityksessä pitäisi olla toimintasuunnitelma nolla tapaturman saavuttamiseksi. Kuva 5 kertoo, miten tämä saavutetaan vaiheittain.

KUVA 5. Nolla tapaturman vaiheet

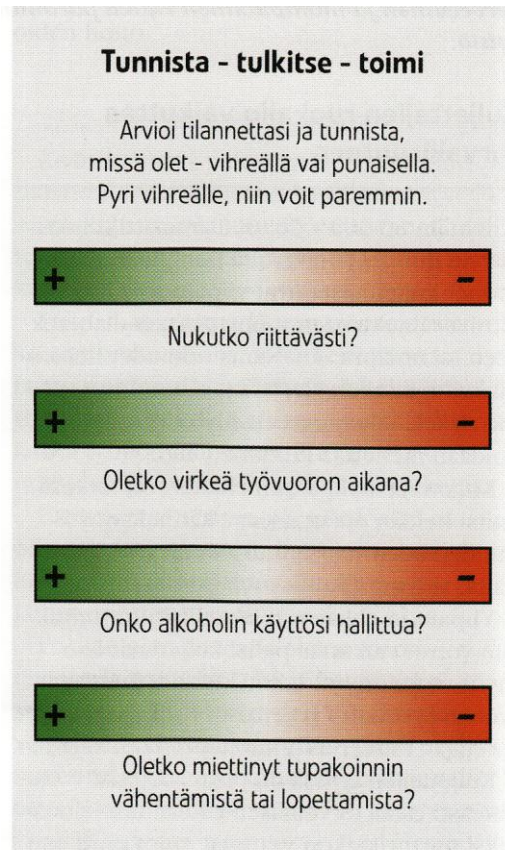
Nolla tapaturma –ajattelu tarvitsee räätälöidyn ohjelman sekä työoloja on seurattava jatkuvasti, että päästään tavoitteeseen. Luvussa painotetaan tekemään hyviä käytännön ratkaisuja ja tehdä kuljettajalle turvallinen ohjaamo. Turvallinen ohjaamo tehdään kuljettajan istuimesta, hyvästä näkyvyydestä, valaistuksesta,

lämmityksestä ja ilmanvaihdosta, ohjaamon melusta ja ohjaamon tärinän laimentamiseen.

Kahdeksannessa luvussa avataan tulkintaan, miten työhyvinvointia parannetaan. Työkyvyn ja työhyvinvoinnin edistäminen on työn, työympäristön, työyhteisön ja yksilöiden työssä jaksamisen kehittämistä. Työkykyä ylläpitävällä toiminnalla pidetään huolta tärkeimmän ja arvokkaimman tuotantovälineen – Ihmisen – terveydestä ja hyvinvoinnista. Työterveyshuolto kohdistuu ennen muuta työhyvinvoinnin edistämiseen ja työkykyongelmien ennaltaehkäisyyn. (TTK 2009, 68.)

Työkykyä ylläpitävällä toiminnalla (tyky) tarkoitetaan kaikkea sitä toimintaa, jolla työnantaja ja työntekijät sekä työpaikan yhteistoimintaorganisaatiot yhteistyössä pyrkivät edistämään ja tukemaan työelämässä mukana olevien työ- ja toimintakykyä läpi työuran. (TTK 2009, 69.) Työhyvinvointi vaatii paljon yhteistoimintaa, missä arvioidaan toimintojen nykytilannetta ja asetetaan päämäärät sekä tavoitteet. Tavoitteiden ja päämäärien jälkeen on tärkeää myös seurata toteutuuko tavoitteet.

Terveellinen ruokailu edistää vireyttä ja työkykyä sekä ehkäisee elintapaisairauksia esim. uniapneaa ja tyypin 2 diabetestä. Työvireys pysyy hyvänä ja painonhallinta onnistuu, jos syö säännöllisesti 3-4 tunnin välein pieniä kuitupitoisia aterioita. (TTK 2009, 73.) Kuljettajan on myös pidettävä huolta omasta kunnostaan, että pysyy virkeänä ratissa, eikä nukahda rattiin. Kuva 6 näyttää, miten tunnistat, tulkitset ja toimit.

KUVA 6. Tunnista, tulkitse ja toimi (TTK 2009, 74.)

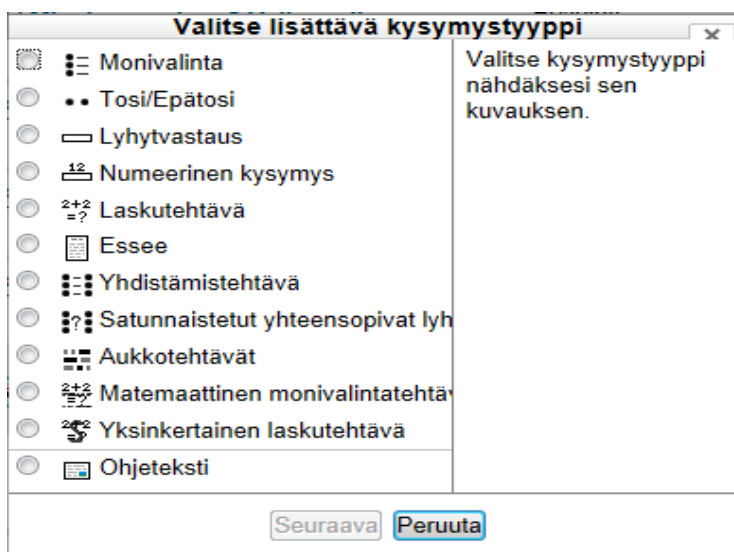
Luku 9 aloittaa luvun sillä, miten työsuojelu kannattaa myös taloudellisesti. Yrityksen henkilöstön hyvällä turvallisuudella ja terveydellä on suuri merkitys liiketoiminnan kannalta – myös omistajien, sijoittajien ja muiden sidosryhmien näkökulmasta. Työperäiset sairaudet, tapaturmat ja työkyvyttömyyseläkkeet sen sijaan syövät sekä fyysisiä että henkisiä voimavaroja, mutta myös puhdasta rahaa. (TTK 2009, 77.) Tässä luvussa kerrotaan myös, miten tapaturmat maksavat yritykselle paljon ja jos työntekijä joutuu jäämään työkyvyttömyys sairauslomalle, niin tämä on todella kallista. Yrityksen kannattaisi siis investoida työhyvinvointiin.

Viimeisessä luvussa halutaan kertoa, miten työsuojeluun kannattaa panostaa rahallisesti. Hyvinvointia ja tuottavuutta ei voida enää kasvattaa yksin vain panostamalla uuteen teknologiaan, esim. kuljetuskalustoon. Johtaminen, yhteistyö, motivointi ja ihmisten hyvinvointi ovat nousseet entistä tärkeämmiksi tekijöiksi hyvinvoinnin ja tuottavuuden parantamisessa. Työkykyä ylläpitävällä

toiminnalla on kuitenkin mahdollista vähentää merkittävästi sairaus-, tapaturma- ja työkyvyttömyyskustannuksia. Yritykset voivat saavuttaa sekä toiminnallisia että taloudellisia tuloksia. Työt sujuvat ja rahaa säästyy. (TTK 2009, 81.) Valtaosa työtapaturmista sattuu tutussa ympäristössä. Tapaturmia sattuu, kun työhön ja työn vaaroihin totutaan. Luullaan, että osataan, koska on osattu ennenkin. Ei pelätä. Uskotaan, että riskit ovat hallinnassa. (TTK 2009,85.)

4.5 Toimintamuodot

Materiaalin lisääntyessä aloimme pohtia mahdollisuutta siirtää kokeita verkkoympäristöön. Tämän pohtimisen myötä, aloimme itsenäisesti tutkia tilannetta ja kokeilemaan monimuotoisia tenttikysymyksien tekemistä verkkokurssillemme moodleen. Kysymysmallit moodlessa olivat seuraavia. (Kuvat 1-4)

KUVA 7. Moodlen kysymystyyppit

Kuvassa 7 kerrotaan, millaisia tenttikysymys vaihtoehtoja voidaan tehdä Moodle-oppimisympäristössä. Kuvassa 8 on kerrottu käyttämämme vaihtoehdot tenttikysymyksissä.

- Onko väite oikein vai väärin?
- Täydennä lauseet
- Tehtävä vihko 1

KUVA 8. Vaihtoehtoinen lauseentäydennys tehtävä

Kysymys 1

Ei vielä vastattu

Kokonaispisteistä 1

 Merkitse kysymys

 Muokkaa kysymystä

Työntekijöillä on myös oma vastuunsa työturvallisuusasioissa?

Valitse yksi:

Tosi

Epätosi

KUVA 9. Tosi/epätosi kysymys

Kysymys 1

Ei vielä vastattu

Kokonaispisteistä 9

 Merkitse kysymys

 Muokkaa kysymystä

Etsi vastaukset LUKU 1

Vastuu työturvallisuudesta ja hyvinvoinnista on aina

Työntekijöillä on myös

Paljon huomiota pitäisi kiinnittää erityisesti

Työntekijöillä on oikeus

Työsuojelussa on kyse ennen muuta

Kun työssä jaksetaan hyvin,

Työturvallisuuslaki määrittelee vähimmäisvaatimukset

Ilman ylimmän johdon sitoutumista ja osallistumista

Valitse...

parantaa, ehkäistä, torjua.
ei työsuojelussa päästä eteenpäin oma vastuunsa työturvallisuusasioista työolosuhteille ja hyvälle työturvallisuustoiminnalle työpaikoilla. ikääntyvien työntekijöiden työ- ja toimintakykyyn tehdä ehdotuksia työnantajalle työolojen kehittämiseksi tahdosta, halusta, ja sitoutumisesta se tuottaa iloa eikä kuormita liikaa, antaa tyydytystä ja luovuuskin pääsee esiin. työnantajalla

Valitse...

Valitse...

Valitse...

KUVA 10. Vaihtoehtoinen täydennystehtävä.

Kuvassa 9 kysytään tosi/epätosi vaihtoehdoilla kurssiin liittyviä kysymyksiä. Kuvassa 10 annetaan oppilaalle mahdollisuus valita vastaus monesta eri vaihtoehdosta. Tehtävänä on etsiä kirjasta oikea vastaus ja jatkaa lausetta oikealla lausevaihtoehdolla. Näillä kysymyksillä pystymme kysymään oppilailta heidän tietämistään ja näin todistamaan heidän osaamistaan kyseisessä tehtävässä.

Didaktisen mallin, jossa selvitetään millasita on hyvä opetus, mukaan verkkokursseilla on käytössä learning-by-doing-metodi. Tekemällä oppiminen tarkoittaa oppimista, joka tapahtuu konkreettisen tekemisen avulla. Oppijat siis

tekevät ja osallistuvat, minkä avulla he oppivat. (Seikkula-Leino, 2007; Vuorinen, 2001.) Tekemällä oppimista tapahtuu verkkokursseilla koko ajan. Tällöin oppilas saadaan aktivoitua ja hakemaan sekä etsimään tietoa, jota hän tarvitsee kurssin suorittamiseen

Opettaja on opiskelijaryhmän toimintojen ohjaaja, ei ulkopuolinen johtaja. Tämä toimii verkkokurssilla erinomaisesti, koska opettaja pystyy ohjaamaan opiskelijoitaan opiskelemaan asettamalla välitavoitteita. Verkkokurssilla nämä välitavoitteet ovat normaalisti tenttejä tai tehtäväpalautuksia. Oppimisprosessissa keskeisinä kohtina ovat kokemus, jolloin yhteisöllisyys painottuu yksilöllisyyden sijaan, vaikka tärkeintä onkin tekemällä oppiminen.

Koska useimpiin opetusmenetelmiin liittyy mahdollisuus toiminnallisiin aktiviteetteihin, on toiminnallinen ilmaisumuoto vaikeasti määriteltävissä. Toiminnallisella ilmaisumuodolla tarkoitetaan tässä sellaisia fyysisiä aktiviteettejä edellyttäviä opetusmenetelmiä, jotka eivät sisälly kuvalliseen, musiikilliseen tai draamalliseen ilmaisuun. (Vuorinen 2001, 179 - 180.) Suositeltava opetusmenetelmä on sidoksissa ryhmän kokoon ja vuorovaikutuksen muotoon (Vuorinen 2001, 65).

Tekemällä oppimisen opetusmenetelmiä ovat mm. leikki, tutkimusretki ja -tehtävä, näyttelyn rakentaminen, askartelu ja taitojen harjoittelu. Tekemällä oppimisen opetusmenetelmiä käytetään eniten työpaikkaorganisaatioiden sisäisessä koulutuksessa. Menetelmän käyttö ei rajoitu vain työpaikoille, sillä kurssilla ja koulussa voidaan oppia myös tekemällä. Yleensä oppimistilanteen realisuuden ja konkreettisuuden aste on kursseilla alhaisempi kuin työpaikoilla. Tällöin voidaan käyttää demonstraatiota, simulointia ja draamatyöskentelyä, joiden avulla kavennetaan teorian ja käytännön välistä kuilua. Tekemällä oppiminen voi rakentua myös sosiaalisesti tapahtumaksi, joka tukee useiden työn teon kannalta tärkeiden valmiuksien oppimista (Vuorinen 2001, 179 – 180.)

Tekeminen on tärkeä keino opetuksen konkretisoinnissa. Kun kokeillaan, harjoitellaan, osallistutaan ja tutustutaan, niin eletään juuri sitä todellisuutta, johon oppimisen tavoite kohdistuu. Konkreettisuuden teho perustuu oppijan omiin kokemuksiin ja tekemisestään (oppimisestaan) saamaan välittömään

palautteeseen. Konkreettinen toiminnallisuus on usein ylivertainen opetusmenetelmä, kun oppimistavoitteina ovat taitojen hankkiminen tai asenteisiin vaikuttaminen. (Vuorinen 2001, 180 - 181.) Yleisesti voidaan kuvata, että toiminnalliseen oppimiseen liittyy tekeminen, kokeminen, vuorovaikutus ja yhteistyö, joiden kautta opitaan.

Yrittäjyys sisältää paljon myös sellaisia osa-alueita, joihin tutustumisessa ja joiden opettelemisessa voidaan hyödyntää tekemällä oppimista. Oppiminen onkin siirtymässä yksilön opettamisesta ryhmän tai verkoston toimintakeskeisyyteen ja omaan oppimiseen (Rasmussen & Sorheim, 2006). Tekemällä oppimisessa hyödynnetään aitoja yrittäjyyden työtehtäviä, simulaatiota, draamaa ja leikkejä. Oppimisessa sallitaan myös epäonnistuminen ja virheiden tekeminen, joiden kautta opitaan ja jotka ohjaavat oppimisprosessia. Oleellista tekemällä oppimisessa on oppijan aktiivisuus ja osallistuminen sekä käytännönläheisyys. (Seikkula-Leino, 2007; Vuorinen, 2001.)

Perinteisesti yrittäjyyskasvatuksen keskustelussa on keskitytty yrittäjyyden opettamiseen, mutta sittemmin painopiste on siirtynyt oppijaan, oppimiseen ja tekemiseen. Yrittäjyyden tutkimuksissa korostetaan usein käytännön osaamisen ja kokemuksen merkitystä yrittäjyydessä. (Rasmussen & Sorheim, 2006.) Lisäksi yrittäjyystutkimuksessa on tunnistettu yrittäjyyden piirteiden rinnalle yrittäjyyden toimintoja (Cope, 2005). Tämä on lisännyt dynaamisuutta ja käytännönläheisyyttä. Nykyään toiminnallisuus ja käytännönläheisyys ovatkin kiinnostaneet tutkijoita yrittäjyyskasvatuksen lähestymistapoina ja työvälineiden perustana (Rasmussen & Sorheim, 2006). Tekemällä oppiminen haastaa perinteisiä opetuksen malleja ja sisältää merkittävää potentiaalia yrittäjyyskasvatusta ajatellen.

4.6 Webropol kyselyn tulokset

Logistiikan perustutkinnon ryhmän 11EVI kanssa kävimme läpi autoliikenteen työsuojeluopasta tekemällä tehtävät Moodlesta. Autoliikenteen työsuojeluoppaassa oli kymmenen lukua ja jokaisesta luvusta oli tehty moodleen kolme erilaista tehtävää.

Ryhmälle tehtiin tämän jälkeen webropol kysely, millä pystyttiin kartoittamaan opiskelijoiden mielipidettä pidetystä verkkokurssista. Kysymyksiä oli 19 kappaletta yhteensä. (Liite 1)

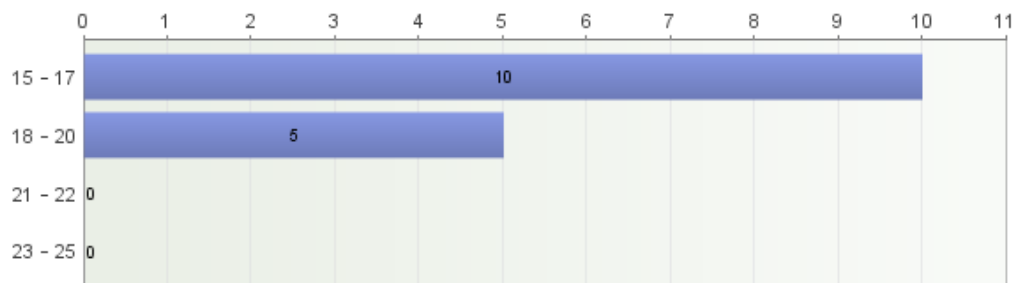
Taulukossa 1 on laskettu vastaajien sukupuolen jakautuminen webropol ohjelmaa apuna käyttäen. Vastaajista miehiä on 14, kun taas naisia on vain 1. Tämä puolestaan kertoo logistiikan perustutkinnon suorittavien opiskelijoiden sukupuolijakauman, joka kertoo, että logistiikan perustutkinnon suorittajista enemmistö on miehiä. Miesvoittoisesta alasta huolimatta, naisten osuus logistiikan perustutkinnon suorittajista on Koulutuskeskus Salpauksessa kasvussa.

TAULUKKO 1. Vastaajien sukupuoli

Taulukko 2 kertoo vastaajien ikäjakauman. Taulukosta nähdään, että vastaajista kymmenen henkilöä on 15 – 17 vuotiaita. Vastaajista 5 on 18 – 20 vuotiaita, joita on viisi henkilöä. Suurin osa logistiikan opiskelijoista on peruskoulusta valmistuneita opiskeijoita, jotka hakevat itselleen ammatia logistiikan alalta. Nykyisen suuntauksen ja ikäjakauman perusteella Koulutuskeskus Salpauksen opiskelijoiden keski-ikä on kasvussa.

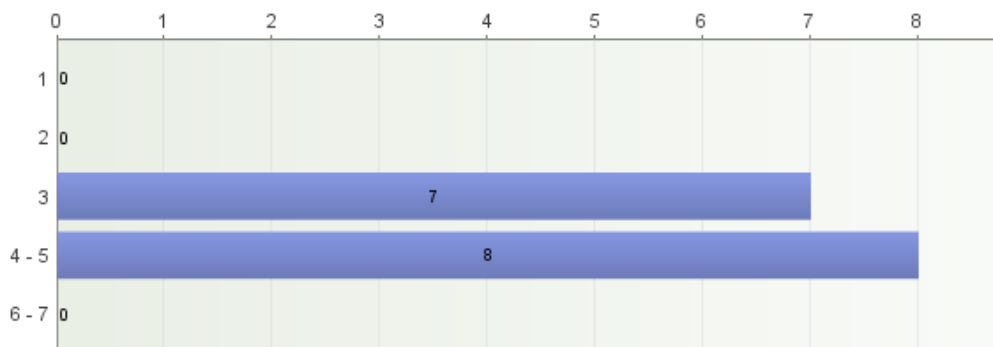
TAULUKKO 2. Vastaajien ikäjakauma

Logistiikan opiskelijoista seitsemän henkilöä on tehnyt 3 verkkokurssia taulukon 3 mukaan, kun taas vastaajista kahdeksan on tehnyt 4 – 5 verkkokurssia tämä verkkokurssi mukaan lukien. Tällä perusteella voimme todeta suoritettujen

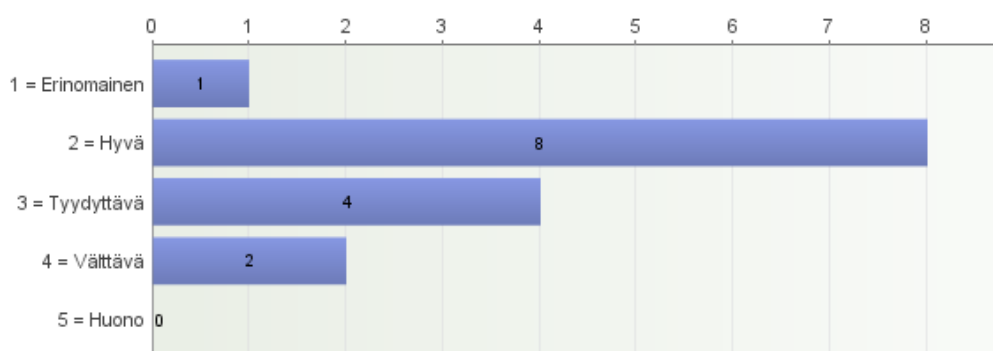
verkkokurssien määrän antavan perustellun pohjan arvioinnille. Kokemus tuo oppilaalle käsityksen siitä, mitä hän haluaa tehdä, kokea ja saada opetukseltaan.

TAULUKKO 3. Vastaajien suoritettujen verkkokurssien määrä

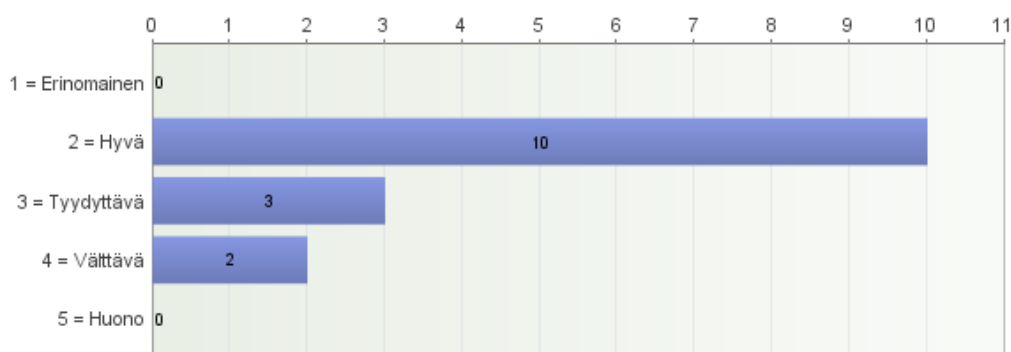
Taulukossa 4 nähdään, miten vastaajista kahdeksan henkilöä pitää verkkokurssin ulkoasua hyvänä, kun taas vastaajista kaksi pitää ulkoasua välttävänä. Tuloksen perusteella voidaan todeta, että tekemällämme verkkokurssilla ulkoasu on onnistunut. Visuaalisuus vaikuttaa oppilaan motivointiin positiivisella tai negatiivisella tavalla. Verkkokurssillamme olemme panostaneet ulkoasuun ja sen suunnitteluun.

TAULUKKO 4. Verkkokurssin ulkoasu

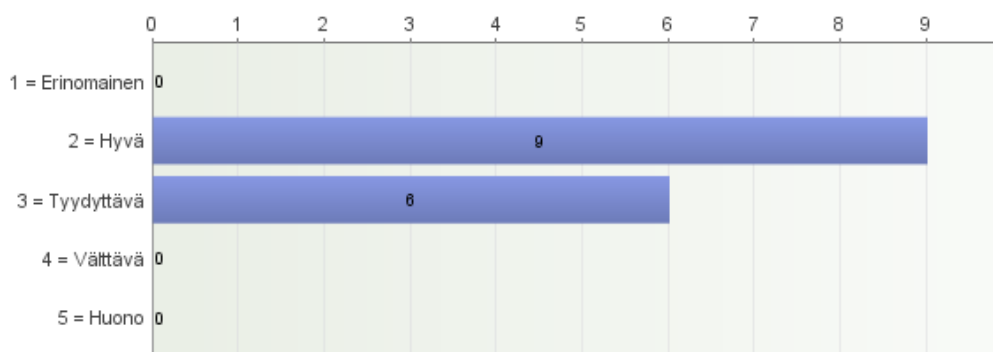
Vastaajista kaksi henkilöä pitää verkkokurssin värimaailmaa välttävänä, kun taas vastaajista kymmenen henkilön mielestä verkkokurssin värimaailma on hyvä, kuten taulukossa 5 nähdään. Värimaailmalla voimme vaikuttaa kurssin suorittamisen mielekkyyteen ja siihen kuinka oppilas kokee oppimisen ja opetuksen.

TAULUKKO 5. Verkkokurssin värimaailma.

Taulukko 6 kertoo, mitä vastaajat ovat pitäneet verkkokurssin kuvien laadusta ja soveltavuudesta. Kuuden vastaajan mielestä verkkokurssin kuvien laatu ja soveltavuus on tyydyttävä, kun taas yhdeksän opiskelijaa on sitä mieltä, että verkkokurssin kuvien laatu ja soveltavuus on hyvä. Kuvien laatuun voidaan vaikuttaa monella tavalla. Verkkokurssillamme otetuista valokuvista osa oli otettu kameralla varustetulla puhelimella, osa pienellä taskukameralla ja loput järjestelmäkameralla. Tämä selvästikin aiheutti vastauksia tyydyttävä vaihtoehdossa.

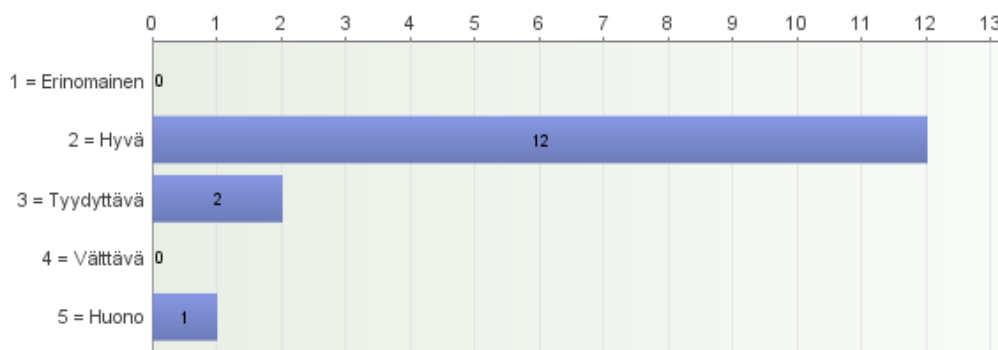
TAULUKKO 6. Verkkokurssin kuvien laatu ja soveltavuus

Tekstin ja tehtävälinkkien sijoittelu verkkokurssilla on vastaajien perusteella onnistunut, koska vastaajista kaksitoista henkilö on vastannut hyvä. Tämä oli tarkoituksemmekin, jotta materiaalista saadaan helposti ymmärrettävää ja omaksuttavaa. Tämä saatiin aikaan tekemällä tekstistä tarpeeksi lyhyttä ja selkeää. Yksi henkilö pitää tekstin ja tehtävälinkkien sijoittelua huonona. Tämä on selvästi tilastollinen merkintä. Toisaalta tässä voisi ajatella, kuten Karevaara (2008) tekstissään mainitsee: ”Moodlen pääsivun sisältö on muokattavissa, joten

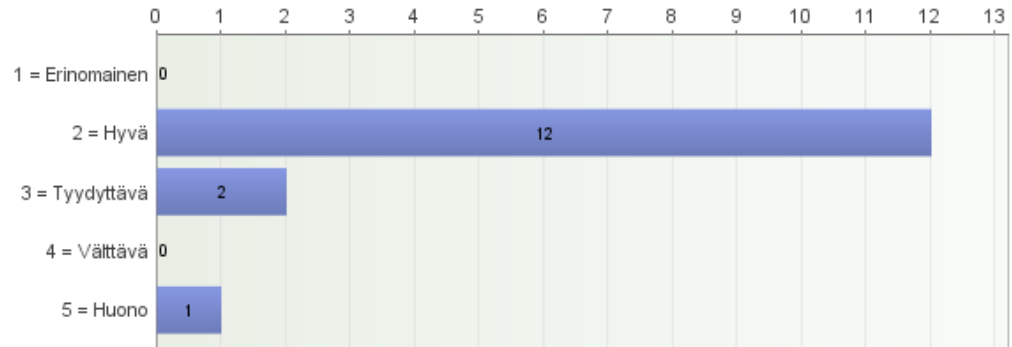
saatavilla olevien kurssien luettelon sijainti saattaa vaihdella.” Tulkinnan mukaan tätä voisi pitää jopa mielenosoituksellisena kommenttina verrattaessa muiden vastauksiin, joissa vastaukset olivat vahvasti hyvän puolella (Taulukko 7).

TAULUKKO 7. Tekstin ja tehtävälinkkien sijoittelu verkkokurssilla

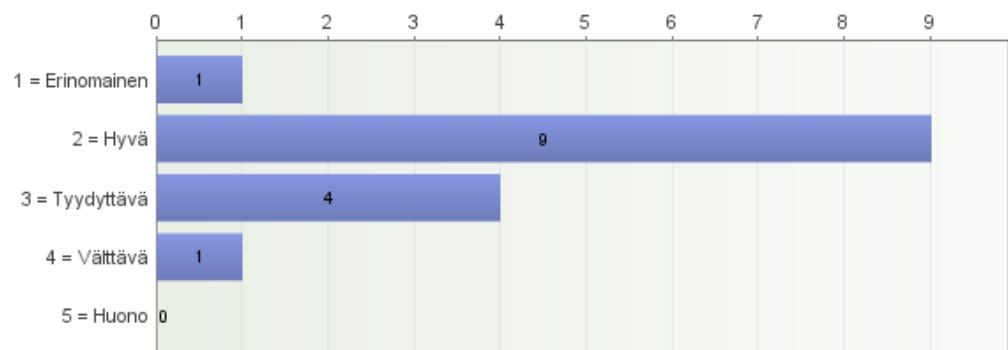
Taulukossa 8 nähdään, mitä vastaajat ovat mieltä verkkokurssin sisällön selkeydestä. Vastaajista kahdentoista henkilön mielestä sisällön selkeys on hyvä, mikä kertoo oppilaiden kyvystä hahmottaa asioita. Tässä varmasti auttaa nyky-yhteiskunnan tietotekniikan lisääntyneestä käyttömäärästä ja osaamisesta. Verkkokurssien määrä on kasvussa ja sitä kautta tottuminen niiden käyttöön ja niihin suhtautuminen on myönteisempää. Kahden vastaajan mielestä sisällön selkeys on tyydyttävä, mikä puolestaan kertoo joko oppilaiden vaativammasta tasosta tai epävarmuudesta vastata muuta kuin turvallisen keskitien kautta hankittu vastaus. Samalla tapaa kuin edellisessäkin vastauksessa saimme mukaan yhden vastauksen, joka tarkoittaa sisällön vaikeaselkoisuutta. Kahden viimeisimmän kysymyksen perusteella voitaisiin myös päätellä, että vastajaalla saattaa olla hankaluuksia luetun hahmottamisessa. Kuten Antola (2011), tekstissään mainitsee: ”Vuorovaikutuksen kehittäminen ja dialogin aikaansaaminen vaatii selkeää ja ymmärrettävää tekstipohjaa.” Kokonaisuutena verkkokurssin sisällön selkeys on keskitason yläpuolella, vastausten perusteella mitattuna ja tämä kertoo samalla verkkokurssimme onnistumisesta.

TAULUKKO 8. Verkkokurssin sisällön selkeys

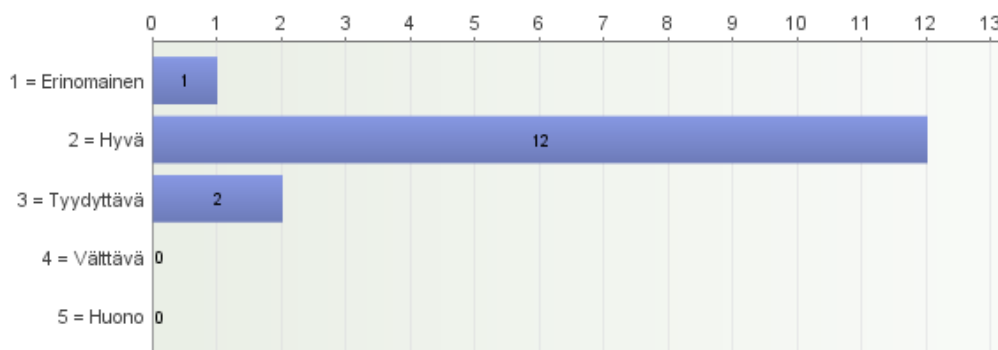
Yhden vastaajan mielestä kysymysten asettelun johdonmukaisuus on erinomainen. Tämä on samalla tapaa marginaalivastaus, koska suurin osa vastaajista on vastannut joko joko hyvän tai tyydyttävän. Tämä kertoo osaltaan verkkokurssimme onnistumisesta ja siitä, että olemme saaneet aikaan toimivan kokonaisuuden. (Taulukko 9).

TAULUKKO 9. Kysymysten asettelun johdonmukaisuus verkkokurssilla

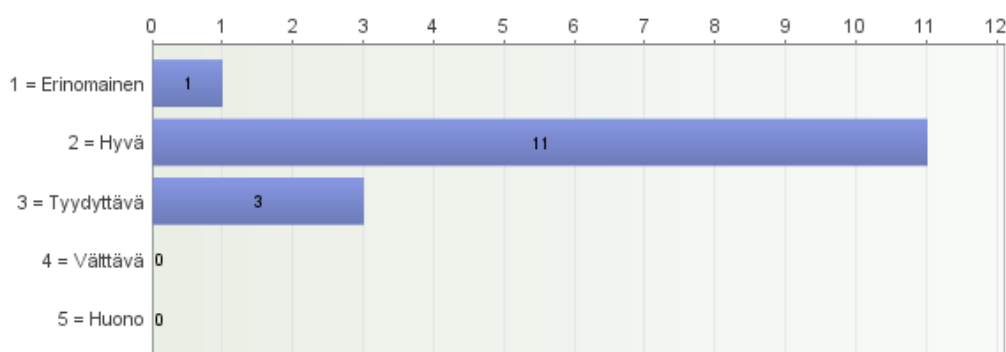
Taulukosta 10 näkee, mitä mieltä vastaajat ovat tehtävien vaikeustasosta. Vastausten perusteella voidaan todeta tehtävien vaikeustason olleen tarpeeksi haastava tai vastavuoroisesti sopivan matala, koska suurin osa vastaajista on antanut vastauksensa keskitason yläpuolelle. Tämä puolestaan kertoo vastaajien valveutuneisuudesta oppimisessa, opitun asian ymmärtämisestä ja omasta suorituskyvyn tasosta. Pohdiskeltuna asiaa kannalta, jossa vaikeustaso olisi vastaajan mielestä ollut sopivan matala, tulemme tilanteeseen, jossa meidän tulisi kartoittaa tarkemmin kysymysten laatu tekemällä uusia verkkokursseja ja analysoimalla niitä. Tällöin saisimme vertailupohjan vaikeustasosta ja sen kehittämistä.

TAULUKKO 10. Tehtävien vaikeustaso

Vastaajista yhdentoista henkilön mielestä verkkokurssin kysymysten ymmärrettävyys on hyvä. Tämä voidaan todeta aivan kuten taulukon seitsemän tulosten analysoinnissakin, jossa todettiin: ”Tämä saatiin aikaan tekemällä tekstistä tarpeeksi lyhyttä ja selkeää.” Tämä on selvästi edesauttanut verkkokurssin tehtävien kysymysten ymmärrettävyyttä. Yhden vastaajan mielestä kysymysten ymmärrettävyys on ollut erinomainen, josta voimme päätellä, joko opiskelijan hyvän verbaalisen hahmottamisen ja osaamisen tai tekemässämme verkkokyselyssä olemme onnistuneet toivomallamme tavalla. Vastaajista kolmen henkilön mielestä kysymysten ymmärrettävyys on tyydyttävä, joka puolestaan kertoo opiskelijoiden keskinkertaisesta vastaamishalusta tai tekemiemme kysymysten keskinkertaisuudesta. (Taulukko 11.)

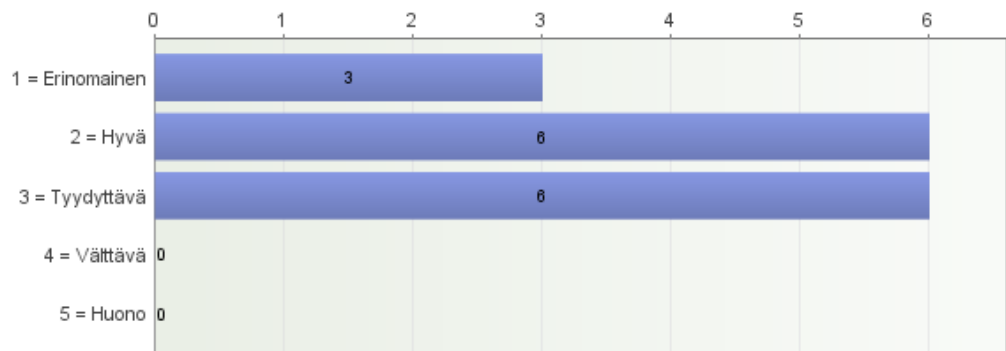
TAULUKKO 11. Verkkokurssin kysymysten ymmärrettävyys

Taulukko 12 kertoo vastaajien mielipiteen verkkokurssin hyödyllisyyden omalle alallensa. Verkkokurssien hyödyntämistä logistiikan alalle on mietitty Koulutuskeskus Salpauksessa jo aikaisemminkin, mutta resurssit ja aikataulutukset ovat hankaloittaneet niiden toteuttamista. Logistiikan alalla

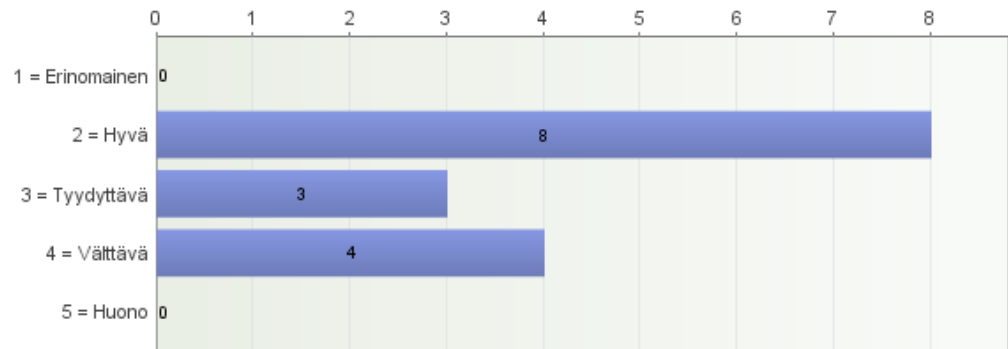
verkkokurssien käyttömahdollisuudet ovat hyvät ja käytännölliset, koska logistiikan alalla opiskelijat joutuvat olemaan liikkeessä niin opiskelupaikallaan kuin työssäoppimispaikallaankin. Tällöin ajankäytön mahdollisuudet ovat rajalliset ja verkkokurssin suorittaminen on oppilaankin kannalta mielekkäämpää, koska se ei ole aikaan eikä paikkaan sidottu. Taulukossa nähdään myös, että vastaajista kolmen henkilön mielestä verkkokurssista on erinomainen hyöty omalle alalle, joka kertoo kysymyksessä kolme vastanneiden tehneen 3-5 verkkokurssia aikaisemmin ja näin oppineen käyttämään verkko-oppimisympäristöä. Kuusi vastaajista pitää hyödyllisyyttä omalle alalle hyvänä, aivan samalla tapaa kuin kuusi vastaajista pitää sitä tyydyttävänä mahdollisuutena.

TAULUKKO 12. Verkkokurssin hyödyllisyys omalle alalle

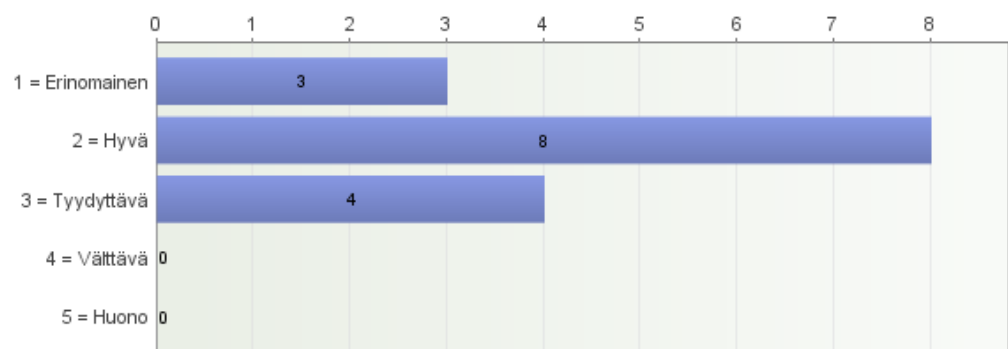
Kahdeksan vastaajan mielestä verkkokurssin käyttömahdollisuus työelämässä on hyvä, kuten taulukossa 13 ilmenee. Tämä kertoo siitä, että työelämässä on suuntauduttu yhä enemmän tietotekniikkapohjaisiin toteutuksiin, joita hyödyntämällä työelämän edustajat saavat sekä taloudellista, että ajallista hyötyä edustamalleen yritykselle. Työelämän edustajat ovat huomanneet verkkokurssien suorittamisen olevan heille edullisempi vaihtoehto kuten aikaisempien tehtävien analysoinnissa on todettu, verkkokurssit eivät ole aikaan tai paikkaan sidottuja. Kolmen vastaajan mielestä verkkokurssin käyttömahdollisuudet työelämässä ovat tyydyttävät, joka kertoo kuitenkin verrattuna neljän vastaajan välttävään käyttömahdollisuuteen, että käyttömahdollisuudet ovat vahvasti positiivisemmat. samalla tapaa kuin neljän vastaajan mielestä verkkokurssin käyttömahdollisuus työelämässä on välttävää.

TAULUKKO 13. Verkkokurssin käyttömahdollisuus työelämässä

Taulukossa 14 nähdään, että kolme vastaajista pitää käyttömahdollisuutta erinomaisena ja vastaajista kahdeksan henkilöä pitää verkkokurssin käyttömahdollisuutta koulussa hyvänä. Koulussa verkkokurssien käyttömahdollisuudet ovat luonnollisesti helpommat kuin työelämässä, johtuen koulun peremmistä valmiuksista tarjota välineitä verkkokurssien suorittamiseen ja tekemiseen. Lisäksi kouluympäristössä tekeminen on oppilaille luontevaa, koska he ovat oppineet siihen jokoulunsa aloitamisesta asti. Tyydyttävänä verkkokurssin käyttömahdollisuutta koulussa pitää neljä vastaajaa, joiden vastauksen perusteella voidaan tulkita heidän kantansa positiivisen puolelle, yleisen mielipiteen kuitenkin ollessa keskitason yläpuolella.

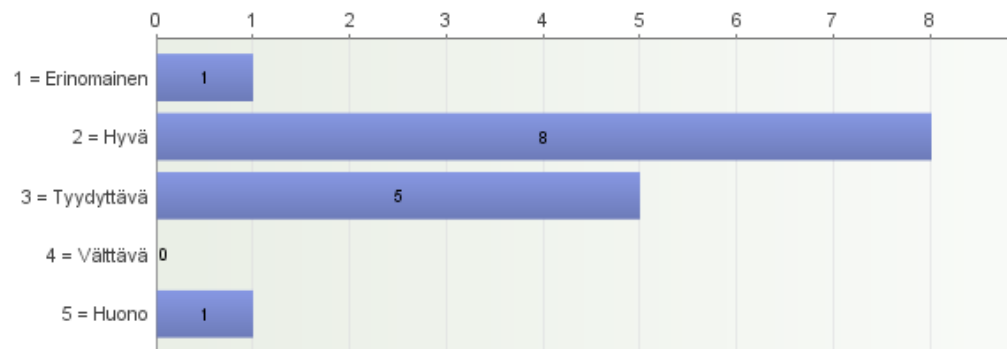
TAULUKKO 14. Käyttömahdollisuus koulussa

Taulukko 15 kertoo, miten vastaajat ovat pitäneet verkkokurssin tarpeellisuutta luokkatovereiden mielestä. Yksi vastaajista on pitänyt verkkokurssin tarpeellisuutta luokkatovereiden mielestä erinomaisena, aivan kuten yksi vastaajista on pitänyt sitä huonona. Voimme päätellä, että nämä vastaukset kuuluvat marginaaliin, koska vastaajista kahdeksan on pitänyt verkkokurssin

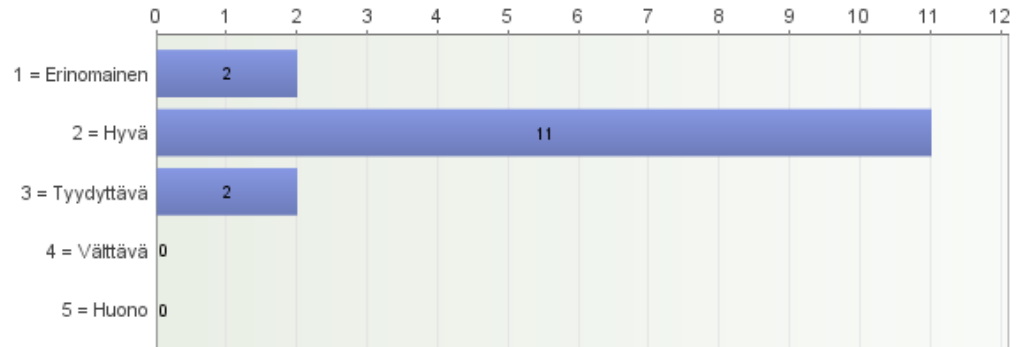
tarpeellisuutta luokkatovereiden mielestä hyvänä. Vastaajista viisi on pitänyt sitä tyydyttävänä, antaen kokonaiskuvan vastaajista olevan keskitason yläpuolella. Kyselyssä ei kuitenkaan pystytä huomioimaan ryhmän vaikutusta vastauksiin, eli sitä missä vastaukset on tehty. Ryhmässä tietokoneiluokassa koulussa, jolloin ryhmän vaikutus vastauksiin on olemassa vai yksin kotona. Kuten Ihanainen & Rikkinen (2006) kirjoituksessaan toteaa: ” Verkko-oppimisympäristössä yksilön ja ryhmän välinen dynamiikka voi olla niin mahdollisuus kuin este yhteisöllisyydelle sekä oppimiselle.” Tällä tarkoitetaan, että ryhmä voi samalla painostaa yksilöä vastaamaan ryhmän haluamalla tavalla, kun taas se saattaa antaa hyvinkin tilaa omille ajatuksille vastaukseen.

TAULUKKO 15. Verkkokurssin tarpeellisuus luokkatovereiden mielestä

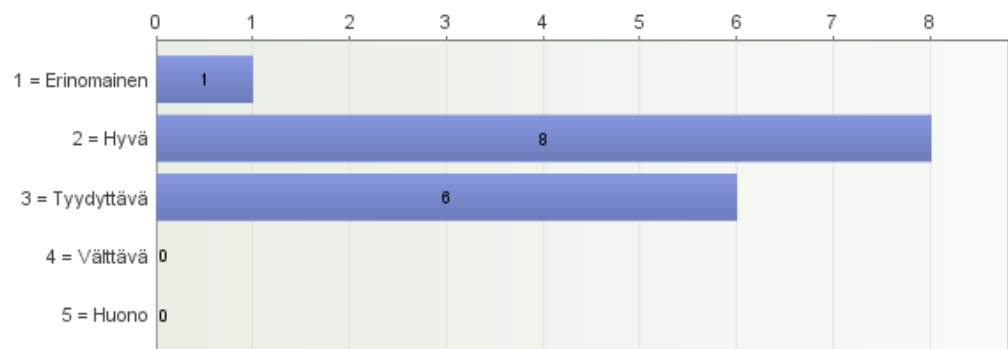
Taulukossa 16 kahden vastaajan mielestä verkkokurssin tiedon haun onnistuminen on erinomainen ja samalla tapaa kaksi vastaajista on vastannut kyselyyn, antaen tyydyttävän vastauksen. Tämä tarkoittaa, että kaikki vastaukset ovat olleet keskitasolla tai sen yläpuolella, koska yksitoista kappaletta kyselyyn vastanneista kertoivat onnistuneensa verkkokurssin tiedonhaussa. Tähän on auttanut aikaisempi kokemus tietotekniikan käytöstä ja tiedon hakemisesta, joka selviää aikaisemmissa kyselymme kysymyksissä.

TAULUKKO 16. Onnistuminen verkkokurssin tiedon haussa

Taulukko 17 kertoo vastaajien mielipiteen verkkokurssin tiedonhankinnan haastavuudesta. Taulukossa nähdään, että vastaajista yhden henkilön mielestä verkkokurssin tiedonhankinnan haastavuus on ollut erinomainen ja kahdeksan vastaajan mielestä se on ollut hyvä sekä kuusi on antanut tiedonhankinnan haastavuudesta tyydyttävän arvion. Tulokset antavat tietoa siitä, että haastavuus on ollut erinomainen. Mutta onko se ollut positiivisesti vai negatiivisesti haastava, tätä ei kyselymme kerro. Haastavuus on kyselymme mukaan voinut olla juuri sopiva, mitä tukisi myös aikaisempien vastausten suuntaus. Yhteenlaskettuna kaikki vastaukset saamme selvästi keskitason yläpuolella olevan tuloksen, vaikkakin tyydyttäviä vastauksia on ollut vain kolme kappaletta vähemmän.

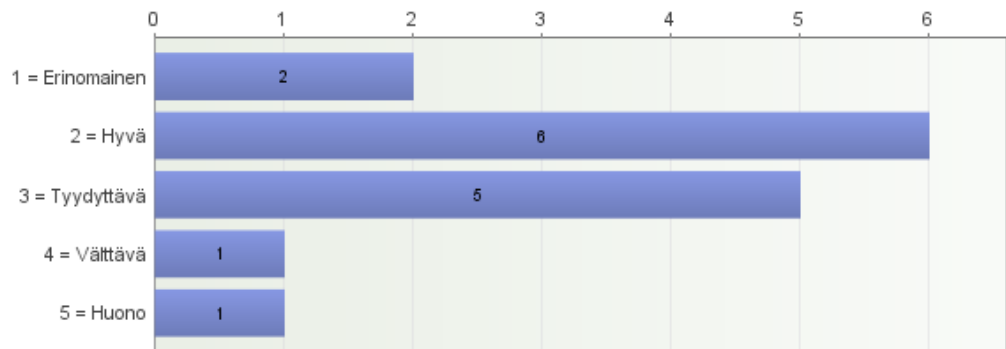
TAULUKKO 17. Tiedonhankinnan haastavuus

Taulukossa 18 on selvästi enemmän hajontaa kun keskiarvillisesti muissa vastauksissa. Kaksi vastaajista on pitänyt verkkokurssin mielekkyyttä erinomaisena, joka kertoo omalta osaltaan ja aikaisempiin vastauksiin nojaten osan vastaajista olevan verkkokurssien suosijia. Samalla taas kaksi vastaajista on antanut alle keskitason arvion. Tähän voi olla syynä kurssi tai sen vetäneet

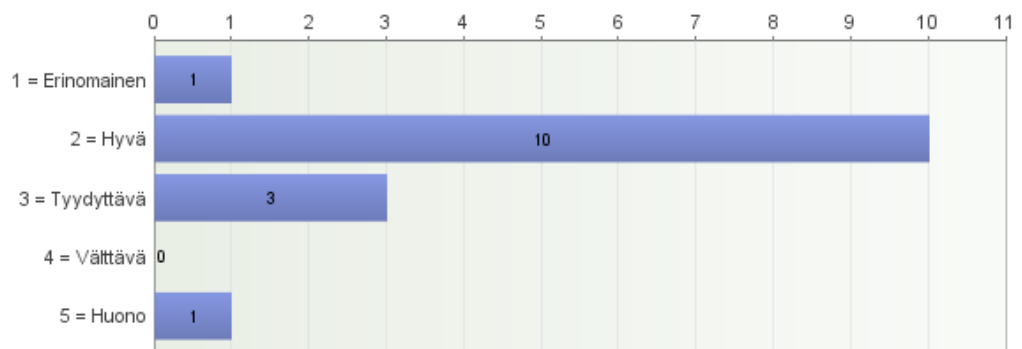
henkilöt, jotka eivät ole miellyttäneet vastaajia. Virtuaalisesti eli kasvottomasti ja anonyymisti tämä on myös mahdollisuus toteuttaa omaa mielenilmaustaa asiaa tai tekijää kohtaan. Suurin osa vastaajista, kuusi kappaletta, on antanut verkkokurssin mielekkyydestä hyvän arvosanan ja tyydyttävän arvosanan on antanut viisi vastaajaa, mikä kertoo keskiarvon vastauksissa nousevan ylätasolle. Vastausten perusteella verkkokurssi on koettu mielekkääksi.

TAULUKKO 18. Verkkokurssin mielekkyys

Taulukossa 19 eli viimeisessä kysymyksessä on selvästi havaittavissa jo aikaisempien vastausten perusteella hahmottunut mielipide verkkokurssista. Suurin osa vastaajista, kymmenen kappaletta, pitivät verkkokurssia hyvänä. Tyydyttävänä verkkokurssia piti kolme vastaajaa, joka on ollut vastauksena kaikkein yleisin. Vastaajista yksi henkilö pitää verkkokurssia huonona, joka voidaan laittaa marginaalivastauksiin, joita on ollut verkkokurssin kyselyssä lähes jokaisessa kysymyksessä.

TAULUKKO 19. Vastaajien mielipide verkkokurssista

4.7 Johtopäätökset

Toteuttamamme Autoliikenteen työsuojelu-verkkokurssin Moodle-oppimisympäristössä toimimisen testasimme käytännössä opiskelijoilla, joille laadimme verkkokurssin pohjalta webropol-kyselyn. Se on Moodle-pohjainen toteutus, jonka vastausten perusteella voidaan tehdä erilaisia analyysitaulukoita. Näiden vastausten ja taulukoiden perusteella tulkitsemme vastauksia ja tarkkoja havaintoja.

Olemme jakaneet tutkimuksessa käyttämämme webropol-kyselyn yhdeksääntoista kysymykseen. Näillä kysymyksillä olemme selvittäneet Moodle-oppimisympäristön käyttäjät ja heidän kokemushistoriansa, verkkokurssin ulkoasun ja sisällön, verkkokurssin haastavuuden, sen hyödyllisyyden omalle alalle ja työelämään. Lisäksi kysymyksissämme kysyttiin tiedonhaun haastavuutta sekä verkkokurssin tarpeellisuutta ja mielipidettä kurssista.

Kyselyssä huomioitiin kolmessa ensimmäisessä kysymyksessä käyttäjiä, heidän ikäänsä sekä heidän aikaisemmin suorittamiensa verkkokurssien määrää. Tämä antoi taustaa tiedolle, että vastaajia on 15 kappaletta, joista neljätoista on miehiä ja yksi nainen. Kaikki vastaajat sijoittuvat viidestätoista kahdenkymmenenviiden vuoden ikämarginaaliin. Koulutuskeskus Salpauksessa ryhmien keskikoko on kasvussa, mikä ei näy vielä vuonna 2011 aloittaneissa ryhmissä. Kyselyyn vastanneiden ikä jakautuu täysi-ikäisyyden molemmille puolille, nuorisopuolen koulutuksesta johtuen. Heidän vastauksensa suoritettujen verkkokurssien määrästä on kolmesta viiteen, joka on normaali määrä puhuttaessa ensimmäisen vuoden opiskelijoista.

Kyselyssämme seuraavissa kohdissa keskityimme verkkokurssin ulkoasuun, värimaailmaan ja kuvien laatuun sekä soveltuvuuteen. Verkkokurssin ulkoasusta vastaajat ovat pitäneet, joka kertoo vastaajien harjaantuneesta oppimiskäsityksestä. Verkkokurssin värimaailma on ollut verrattavissa suoraan kuvien laadusta ja soveltuvuudesta. Tällä tavoin saamme lisättyä vastaajien motivaatiota aktivoimalla heidän mielenkiintonsa. Vastausten perusteella voimme todeta, että työvälineiden mm. kameran käyttö, verkkokurssia tehtäessä tulisi olla

samanlinjainen. Tämä tarkoittaa, että kaikki kuvat tulisi ottaa samalla kameralla, jotta ulkoasusta saataisiin vieläkin selkeämpi.

Seuraavissa kolmessa kysymyksessä perehdyimme verkkokurssin sisällön selkeyteen, kysymysten asetteluun ja johdonmukaisuuteen. Sisällön selkeydestä saimme vastausten perusteella selville, että vastaajat ovat tottuneet Moodle-oppimisympäristö yksinkertaiseen ja käyttäjäystävälliseen ulkoasuun. Tästä kertoo tekstin ja tehtävälinkkien sijoittelussa vastaajien tyytyväisyys.

Kaksi seuraavaa kysymystä perehtyvät teksti ja kysymysten vaikeustason ja sen ymmärrettävyyteen. Tehtävien vaikeustason mittaamisessa saimme vastauksia, jotka aiheuttivat lisäkysymyksiä: mikäli vastaaja on vastannut vaikeustason olevan hyvä, tarkoittaako se tehtävän helppoutta vai haastavuutta? Kysymyksen avaaminen pienempiin osa-alueisiin antaisi tarkemman sisällön ja analysointi helpottuisi.

Seuraavat kolme kysymystä antavat tietoa vastaajien kokemuksista verkkokurssin hyödyllisyydestä omalle alalle ja sen soveltuvuudesta työelämään sekä sen käyttömahdollisuuksia koulussa. Tietotekniikan käyttäminen on luonnollisista tämän sukupolven edustajille ja heidän toimintatapansa tulevat muokkaamaan opetusta jatkossakin. Verkkokurssin hyödyllisyys on koettu erinomaiseksi sekä sen käyttömahdollisuudet työelämässä vähintään hyväksi. Koulussa asia koetaan samalla tavalla. Tämä antaa tukevaa pohjaa verkkokurssien hyödyntämiselle jatkossa.

Seuraavassa kysymyksessä, jossa kysytään luokkatovereiden mielipidettä verkkokurssin tarpeellisuudesta, olisi se pitänyt muotoilla eri tavalla. Tähän vaikuttaa vastaajan fyysinen olotila, vastauspaikka, ajankohta ja tilanne. Kaikki nämä ovat vaikuttaneet sen hetkiseen vastaukseen, mutta vastaus olisi saattanut olla erilainen jokaiselta vastaajalta henkilökohtaisesti kysyttynä.

Tiedonhausta vastaajat ovat olleet samoilla linjoilla kuin verkkokurssin haastavuudesta. Tämä voidaan tulkita myös muutamalla eri tavalla riippuen vastaajan lähtöasetelmista. Kysymyksen asettelun erilainen sisältö olisi voinut avata sitä enemmän. Vastauksista jää epäselväksi onko tiedonhankinta onnistunut hyvin vai huonommin. Sama pätee haastavuuteen tiedonhaussa. Onko tiedon haku

ollut liian helppoa vai tarpeeksi haastavaa oppimisen kannalta? Näihin kysymyksiin vastauksen hankkiminen vaatisi uuden kyselyn.

Viimeisissä kysymyksissä, joissa vastaajat kertoivat tyytyväisyyttään verkkokurssiin, saimme vastauksia joka tasolle. Avoimeksi kuitenkin jää samalla tapaa kuin aikaisemmissakin kysymyksissä, onko vastaus annettu oppimisen kannalta rakentavasti vai kriittisesti.

5 YHTEENVETO

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tutkia ja analysoida verkkopohjaisessa Moodle-oppimisympäristössä toteutettua verkkokurssia. Tutkimusmenetelmänä käytetään laadullista tapaustutkimusmenetelmää. Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys perustuu verkkopedagogiikkaan ja Moodle ympäristöä koskevaan ympäristöön. Opinnäytetyössä käytetään kirjallisia aineistoja laadulliseen tutkimukseen.

Opinnäytetyön aiheena ollut Moodle- oppimisympäristön kehittäminen on onnistunut. Saimme tehtyä Moodle-pohjaisen Autoliikenteen työsuojelukurssin, jonka käyttäjäkokemuksia kyselimme webropol- kyselyllä. Tämän analysoinnista saimme tutkimuksellemme vastauksia aiemmin esittämiimme ongelmiin. Hyvän Moodle-oppimisympäristön luominen vaatii opettajalta aikaa ja kärsivällisyyttä. Tästä kertoo kurssin toteutusaika joka oli tammikuusta maaliskuuhun 2012. Oppilaille kysely tehtiin 26.3.2012, jonka jälkeen toteutettiin tulosten keräys ja analysointi.

Tutkimuksen tulokset olivat kannustavia. Oppilaat selvästi antoivat vastauksillaan ymmärtää, että Moodle-pohjaisille verkkokursseille on kysyntä omalla alallaan niin koulussa kuin työelämässäkkin. Verkkokurssin toteuttamisessa olimme panostaneet sen ulkoasuun saadaksemme oppilaat kiinnostumaan verkkokurssista. Tämä kuitenkin aiheuttaa hankaluuksia kyselymme kysymysten asettamisessa. Olisimme voineet asettaa kysymykset viidestä samasta kategoriasta, joita käytimme, mutta muotoilla kysymykset tarkemmin. Kysymyksiä olisi pitänyt avata enemmän, jotta sisältö olisi auennut. Joitain asioita jäi avoimeksi, aivan kuten odottamaan jatkokysymystä, kuten kysymyksessä numero 8, jossa kysytään verkkokurssin sisällön selkeyttä. Vastaamalla tähän kysymykseen, tulee mieleen seuraava jatkokysymys: oliko verkkokurssi selkeä vai ei. Tähän emme saa vastausta kuin seuraavassa kyselyssä.

Verkkokurssien jatkokehittämissä voimme keskittyä uusiin osa-alueisiin, joita riittää yhtä paljon kuin opetussuunnitelmista löytyy. Verkkokursseja ei opi kuin niihin tutustumalla ja niitä tekemällä, kunnes keksii uuden tavan toteuttaa omaa opetustaan.

Olemme pitäneet verkko-opiskelun ja sen mahdollisuuksien hyödyntämistä aina hyvänä asiana, koska opetuksen on mentävä eteenpäin ja kehityttävä ajan mukana. Tässä mielessä pidämme itseämme opetuksen kehittämistä kannattavina opettajina. Tietotekniikka on nykyelämää nuorten keskuudessa ja siinä tulee opettajien ja opettajien esimiestason olla hereillä.

Mikäli opetushenkilökuntaa ei tulla ”päivittämään” nykyaikaa ja –nuorisoa, sekä heidän mediakulttuuriaan vastaavaksi, olemme opettajakuntana pulassa. Nyky-yhteiskunnassa kaikki informointi tapahtuu verkossa, tässä ja nyt. Toisaalta on taas opetusaloja, joissa sähköisen opetuksen käyttäminen on hankalaa ja ylläpitokallista, mutta kenen on vastuu lopputuloksesta, jonka annamme seuraavalle sukupolvellemme.

LÄHTEET

- Alamäki J, Luukkonen J. 2002. eLearning. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Antola K. 2011. Vuorovaikutuksen kehittäminen verkko-oppimisessa. Hämeen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. 3-5.
- Cope, J. (2005). Toward a dynamic learning perspective of entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 29 (4), 373 – 397.
- Haavisto T., Kivipensas R., Tervo U. 2012, Verkko-opettajan ABC, Tampereen ammattikorkeakoulu. Kehittämistyö.
- HAAGA-HELIA 2010. Moodle-opas opettajille. Viitattu 30.1.2013. Word-tiedosto. myy.haagahelia.fi/~woljo/Moodle/Moodleopas.doc
- Ihanainen P. 2010. Ammatillinen verkkopedagogiikka, Haaga -Helia ammattikorkeakoulu.
- Ihanainen P. Rikkinen A. 2006. Verkko-oppiminen ja ohjaus, Hakapaino Oy, Helsinki. pdf-tiedosto. Viitattu 15.12.2012
http://www.oph.fi/download/47130_Verkko-oppiminen_ja_ohjaus.pdf
- Kajaanin ammattikorkeakoulu. Moodle-oppimisympäristö, Opiskelijan opas. Viitattu 29.1.2013. Pdf- tiedosto.
http://moodle.kajak.fi/file.php/1/Opiskelijan_Moodle-opas.pdf
- Kaikkonen S. 2009. Verkko-opetus ja ohjaus erilaisen oppijan opiskelun tukena. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Kehittämishanke.
- Kansallinen tietoyhteiskuntastrategia vuosille 2007-2015. 2006. Hallituksen politiikkaohjelmat. Tietoyhteiskuntaohjelma, valtioneuvoston kanslia.
- Kalliala, E. 2002. Verkko-opettamisen käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Karevaara S. 2008. Moodlen perusteet. Helsinki Oy Finn Lectura Ab
- Koskinen I., Alasuutaari, P. & Peltonen T. 2005. Laadulliset menetelmät kauppatieteissä. Tmpere: Vastapaino

- Koulutuskeskus Salpauksen pedagoginen strategia 2012. pdf-tiedosto. viitattu 15.12.2012
https://kori.phkk.fi/salpaus/kjatpalv/nuorammkoul/opsuuntyo/Documents/peda_strategia_09102012.pdf
- Lepistö H. Marjokivi J. 2006, Verkkokurssin laadinta ja palautteen keruu, Tampereen ammattikorkeakoulu, Kehittämishanke.
- Lehtinen E. (toim.) 1997. Verkkipedagogiikka. Helsinki: Edita.
- Lifländer, Veli-Pekka 1999. Verkko-oppiminen – Yhteiskunnallinen projektioppiminen verkossa. Helsinki: Oy Edita Ab
- Mamia T. 2005 SPSS – alkeisopas [viitattu 21.1.2013]. Saatavissa:
http://www.uta.fi/~tm47874/opetus/SPSS_alkeisopas.pdf
- Mediamaisteri. Opettajan opas. Viitattu 29.1.2013. Pdf-tiedosto. https://koillis-suomi.mcampus.fi/file.php/1/Moodle-oppaat/Moodleopas_opettaja_opas_195.pdf
- Myllylä, M. & Torp, H. 2007. Innovatiivinen verkko-oppiminen. Teoksessa M. Jääskeläinen, J. Laukia, O. Luukkainen, U. Mutka & U. Remes (toim.) Ammatikasvatuksen soihdunkantaa. Kymmenen vuotta opettajankoulutusta ammatillisessa opettajakorkeakoulussa. Juba WS Bookwell Oy.
- Nevgi A., Tirri K. 2003. Hyvää verkko-opetusta etsimässä. Oppimista edistävät ja estävät tekijät verkko-oppimiympäristössä- opiskelijoiden kokemukset ja opettajien arvot. Kasvatus tutkimuksia- Research in Eduvational Science 15. Suomen Kasvatustieteellinen Seura. Turku: Painosalama
- Ojaniemi K., Nurmela S., Suvanto J.&Bruun P. 1999. Opiskelijana tietoverkossa. Turku: Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskus.
- Oulun aikuiskoulutuskeskus. Moodlen pikaopas kouluttajalle. Viitattu 29.1.2013. Pdf-tiedosto. http://moodle.oakk.fi/file.php/1/Moodle_Kouluttajan_pikaopas.pdf
- Päijät-Hämeen koulutus konserni. Tiedonhallinta opas 2009. pdf-tiedosto. https://kori.phkk.fi/ypa/hallinto/dynasty/Documents/Tiedonhallinnanopas_19082011.pdf

Päijät-Hämeen koulutuskonserni. 2011. Konsernintoimintamalli [viitattu 21.1.2013]. Saatavissa Päijät-Hämeen koulutuskonsernin Intranetissa: <https://kori.phkk.fi/ypa/hallinto/info/Sivut/Konsernintoimintamalli.aspx>

Päijät-Hämeen koulutuskonserni. 2012. Konsernintoimintamalli [viitattu 21.1.2013]. Saatavissa Päijät-Hämeen koulutuskonsernin Intranetissa: <https://kori.phkk.fi/salpaus/hallinto/org/toimintamalli/Sivut/aloitussivu.aspx>

Rasmussen, E. A., & Sorheim, R. (2006). Action-based entrepreneurship education. *Technovation*, 26 (2), 185 – 194.

Saastamoinen K. Olkkonen R. 2005 SPSS-opas [viitattu 21.1.2013]. Saatavissa: http://web.mac.com/malinsmac/malinsajt/Marknadsforskning_files/SPSS12.pdf

Seikkula-Leino, J. (2007). Opetussuunnitelmauudistus ja yrittäjyyskasvatuksen toteuttaminen. Opetusministeriön julkaisuja 2007: 28. Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto.

Tella S., Vahtivuori S., Vuorento A., Wagner P.&Oksanen U. 2001. Verkko-opetuksessa- opettaja verkossa. Helsinki: Edita Oyj.

Työturvallisuuskeskus. 2009. Autoliikenteen työsuojeluopas. PunaMusta

Verkkoluotsi 2012, viitattu 15.12.2012,

<http://verkkoluotsi.chydenius.fi/salatutsivut/pedagoginen/index.html>

Veräväinen P. 2009. Opetusteknologia keskus. Tehtävä. Viitattu 30.1.2013. Pdf-tiedosto. <https://learning.uta.fi/file.php/1/ohjeet/tehtava.pdf>

Vuorinen, I. 2001. Tuhat tapaa opettaa: Menetelmäopas opettajille, kouluttajille ja ryhmän ohjaajille. Tampere: Resurssi

LIITTEET

Autoliikenteen työsuojeluopas:

Webropol kysymykset: **YLEINEN**

1. Vastaajan sukupuoli?

- a) Mies
- b) Nainen

2. Vastaaja ikä?

- a) 15 – 17
- b) 18 – 20
- c) 21 – 22
- d) 23 – 25

3. Kuinka monta verkkokurssia olet suorittanut tämän mukaan lukien?

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4 - 5
- e) 6 - 7

ULKOASU

4. Mitä mieltä olit verkkokurssin ulkoasusta?

- 1 = Erinomainen
- 2 = Hyvä
- 3 = Tyydyttävä
- 4 = Välttävä
- 5 = Huono

5. Mielestäni verkkokurssin kuvien värimaailma oli?

- 1 = Erinomainen
- 2 = Hyvä
- 3 = Tyydyttävä
- 4 = Välttävä
- 5 = Huono

6. Määrittele verkkokurssin kuvien laatu ja soveltuvuus?

- 1 = Erinomainen
- 2 = Hyvä
- 3 = Tyydyttävä
- 4 = Välttävä
- 5 = Huono

7. Määrittele tekstin ja tehtävälinkkien sijoittelu?
1 = Erinomainen
2 = Hyvä
3 = Tyydyttävä
4 = Välttävä
5 = Huono

SISÄLTÖ

8. Oliko kurssin sisältö selkeä?
1 = Erinomainen
2 = Hyvä
3 = Tyydyttävä
4 = Välttävä
5 = Huono
9. Oliko kysymysten asettelu johdonmukainen?
1 = Erinomainen
2 = Hyvä
3 = Tyydyttävä
4 = Välttävä
5 = Huono
10. Määrittele tehtävien vaikeustaso?
1 = Erinomainen
2 = Hyvä
3 = Tyydyttävä
4 = Välttävä
5 = Huono
11. Määrittele kysymysten ymmärrettävyys?
1 = Erinomainen
2 = Hyvä
3 = Tyydyttävä
4 = Välttävä
5 = Huono

TARPEELLISUUS

12. Määrittele tämän verkkokurssin hyödyllisyys omalle alallesi?
1 = Erinomainen
2 = Hyvä
3 = Tyydyttävä
4 = Välttävä
5 = Huono
13. Määrittele verkkokurssin käyttömahdollisuus työelämässä?
1 = Erinomainen
2 = Hyvä
3 = Tyydyttävä
4 = Välttävä

5 = Huono

14. Määrittele verkkokurssin käyttömahdollisuus koulussa?

1 = Erinomainen

2 = Hyvä

3 = Tyydyttävä

4 = Välttävä

5 = Huono

15. Verkkokurssin tarpeellisuus oli luokkatovereiden mielestä?

1 = Erinomainen

2 = Hyvä

3 = Tyydyttävä

4 = Välttävä

5 = Huono

MIELEKKYYS

16. Kuinka määrittelet onnistumisesi verkkokurssin tiedonhaussa?

1 = Erinomainen

2 = Hyvä

3 = Tyydyttävä

4 = Välttävä

5 = Huono

17. Haastavuus verkkokurssin tiedonhankinnassa oli?

1 = Erinomainen

2 = Hyvä

3 = Tyydyttävä

4 = Välttävä

5 = Huono

18. Verkkokurssin mielekkyys oli?

1 = Erinomainen

2 = Hyvä

3 = Tyydyttävä

4 = Välttävä

5 = Huono

19. Verkkokurssi oli mielestäni?

1 = Erinomainen

2 = Hyvä

3 = Tyydyttävä

4 = Välttävä

5 = Huono